

VIŠJA STROKOVNA ŠOLA ACADEMIA

MARIBOR

**OBLIKOVANJE NASLOVNICE GLASBENE
ZGODBE**

Kandidatka: Laura Petrinc

Vrsta študija: študentka izrednega študija

Študijski program: medijska produkcija

Mentor predavatelj: mag. Stevan Čukalac, univ. dipl. med. kom.

Mentor v podjetju: Jan Marin, filmski in televizijski producent

Lektor: Eva Visinski, mag. prof. slov. jez. in knj.

Maribor, 2024

IZJAVA O AVTORSTVU DIPLOMSKEGA DELA

Podpisana Laura Petrinec, sem avtorica diplomskega dela z naslovom »Oblikovanje naslovnice glasbene zgodbe«, ki sem ga napisala pod mentorstvom mag. Stevan Čukalac, univ. dipl. med. kom.

S svojim podpisom zagotavljam, da:

- je predloženo delo izključno rezultat mojega dela,
- sem poskrbel/a, da so dela in mnenja drugih avtorjev, ki jih uporabljam v predloženi nalogi, navedena oz. citirana skladno s pravili Višje strokovne šole Academia Maribor,
- se zavedam, da je plagiatstvo – predstavljanje tujih del oz. misli, kot moje lastne kaznivo po Zakonu o avtorski in sorodnih pravicah (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 68/08, 110/13, 56/15 in 63/16 – ZKUASP); prekršek pa podleže tudi ukrepom Višje strokovne šole Academia Maribor skladno z njenimi pravili,
- skladno z 32.a členom ZASP dovoljujem Višji strokovni šoli Academia Maribor objavo diplomskega dela na spletnem portalu šole.

Spodnji Duplek, maj 2024

Podpis študenta:

ZAHVALA

Zahvaljujem se mami in očetu, ki sta mi nudila podporo med študijsko potjo.

Prav tako se zahvaljujem mentorju, mag. Stevanu Čukalacu, za pomoč pri diplomskem delu, ter vsem anketirancem, ki so mi pomagali ustrezno razrešiti hipoteze diplomskega dela.

POVZETEK

V diplomskem delu sem raziskovala pomembnost grafičnega oblikovanja v svetu glasbe ter glede na raziskave oblikovala grafično naslovnico za avtorski album. Analizirala sem uspešne naslovnice iz različnih obdobj in žanrov ter preučila njihov razvoj, nato pa se osredotočila na osnovne likovne prvine v kontekstu grafičnega oblikovanja naslovnice ter preučila pomembnost barve, tipografije, kompozicije in ustreznih digitalnih orodij za realizacijo izdelka.

Pred oblikovanjem naslovnice sem preučila tehnične zahteve tiskanja in prilagajanja naslovnice na različne digitalne in fizične formate, nato pa opredelila ciljno občinstvo in sporočilo glasbenega albuma ter glede na inspiracije opredelila vizualne elemente, ki jih naslovnica potrebuje za uspešno posredovanje vizualnega sporočila občinstvu. Ker je album že imel prvotno verzijo naslovnice, sem preučila izdelavo, prednosti in pomanjkljivosti ravno te.

Glede na razvit koncept, katerega sem v grobi obliki oblikovala v Adobe Photoshop, sem se oblikovanja lotila v programu Adobe Illustrator, kjer sem z uporabo vektorske grafike natančno izdelala posamične elemente in jih tako dopolnila v zamišljen koncept odraščanja in razvoja samega sebe.

Z upoštevanjem teoretičnih raziskav in rezultatov zbranih anket sem se podala na pot ustvarjanja dizajna, ki ne upošteva le splošnih načel grafičnega oblikovanja, temveč tudi pričakovanja in kolektivna mnenja ljubiteljev glasbe. Tako sem definirala odnose med glasbenimi naslovnici, samo glasbo, grafičnim oblikovanjem ter potrošniki. Po oblikovanju naslovnice sem bila pozorna na odzive občinstva ter jo glede na komentarje in kritike ustrezno prilagodila.

Raziskave v diplomski nalogi nosijo dokaz pomembnosti in pozitivnega vpliva umetnosti ter zajemajo pomembnost in kompleksnost mešanja glasbene in vizualne umetnosti, ki se med seboj v svetu umetnosti bogatita.

Ključne besede: oblikovanje glasbene naslovnice, grafično oblikovanje, glasbena in vizualna umetnost, vizualno pripovedovanje

ABSTRACT

DESIGNING THE COVER OF A MUSICAL STORY

In my thesis, I researched the importance of graphic design in the world of music and, based on the research, designed a graphic cover for an author's album. I analyzed successful covers from different times, genres and studied their development, then focused on the basic artistic elements in the context of cover graphic design and examined the importance of colors, typography, compositions and appropriate digital tools for the realization of the product.

Before designing the covers, I studied the technical requirements of printing and adapting the covers to different digital and physical formats, then defined the target audience in the message of the music album, and based on the inspiration, defined the visual elements that the cover needed to successfully convey the visual message to the audience.

Based on the developed concept, which I designed in rough form in Adobe Photoshop, I completed the design in Adobe Illustrator, where, using vector graphics, I designed individual elements and combined them into an imagined concept of growing up and self development. Since the album already had the first version of the cover, I studied the production, advantages and disadvantages of this particular one and sought to improve the new one.

Using the latest theoretical research and survey results, I embarked on the path of creating a design that takes into account not only the general principles of graphic design, but also the expectations and collective opinions of music lovers. This is how I defined the relationships between music covers, the music itself, graphic design, and consumers. After designing the covers, I paid attention to the reactions of the audience and adjusted them accordingly based on comments and criticisms.

The research in the diploma thesis bears proof of the importance and positive influence of art and covers the importance and complexity of mixing musical and visual arts, which enrich each other in the world of art.

Keywords: *music cover design, graphic design, music and visual art, visual storytelling*

KAZALO VSEBINE

1. UVOD	6
1.1. OPIS PODROČJA IN OPREDELITEV PROBLEMA.....	7
1.2. NAMEN, CILJI IN OSNOVNE TRDITVE.....	8
1.3. PREDPOSTAVKE IN OMEJITVE.....	9
1.4. UPORABLJENE RAZISKOVALNE METODE.....	9
2. GLASBENA NASLOVNICA	10
2.1.SPLOŠNA DEFINICIJA GLASBENE NASLOVNICE IN NJENA FUNKCIJA.....	10
2.2 GLASBENE NASLOVNICE NA RAZLIČNIH FORMATIH.....	10
2.3 ZGODOVINA IN RAZVOJ GLASBENIH NASLOVNIC.....	14
2.4. ANALIZA POPULARNIH NASLOVNIC SKOZI ŽANR.....	18
2.4.1 <i>Jazz</i>	18
2.4.1 <i>Klasika</i>	20
2.4.3 <i>Rock</i>	21
2.4.4 <i>Rap</i>	23
2.4.5 <i>Pop</i>	25
3. GRAFIČNO OBLIKOVANJE	27
3.1.SPLOŠNA DEFINICIJA GRAFIČNEGA OBLIKOVANJA.....	27
3.2 LIKOVNE PRVINE.....	27
3.2.1 <i>Barva</i>	29
3.3 TIPOGRAFIJA.....	29
3.4 KOMPOZICIJA.....	30
3.5 DIGITALNA ORODJA.....	32
3.6 VPLIV GRAFIČNEGA OBLIKOVANJA NA GLASBENO IDENTITETO.....	33
4. REALIZACIJA GRAFIČNEGA IZDELKA	34
4.1 PRVOTNA RAZLIČICA NASLOVNICE.....	34
4.2 REALIZACIJA KONCEPTA IN KLJUČNEGA SPOROČILA NASLOVNICE.....	37
4.3 INSPIRACIJE IZ PODROČJA.....	37
4.4 CILJNE SKUPINE.....	42
4.5 RAZISKAVA.....	42
4.6 BRAINSTORMING IN SKICA.....	46
4.7 IZBIRA GRAFIČNIH ELEMENTOV.....	49
4.8 TEHNIČNE ZAHTEVE.....	49

4.9 PROCES IZDELAVE V ADOBE PHOTOSHOP IN ADOBE ILLUSTRATOR	50
5. IZDELEK.....	56
5.1 PRVA VERZIJA IZDELKA	56
5.2 POVRATNE INFORMACIJE IN ZADNJI POPRAVKI	56
5.3 KONČNI IZDELEK	57
6. SKLEP.....	60
7. VIRI IN LITERATURA.....	62

KAZALO SLIK

SLIKA 1: OVITEK IN BARVNA VINILKA PORTALS	11
SLIKA 2: KASETA STURGILL SIMPSON	12
SLIKA 3: NASLOVNICA OVITKA ZGOŠČENKE GRADUATION	13
SLIKA 4: NOTRANJOST ZGOŠČENKE GRADUATION	13
SLIKA 5: KNJIŽICA ZGOŠČENKE GRADUATION	13
SLIKA 6: PRVA NASLOVNICA OBLIKOVALCA ALEXA STEINWEISSA	14
SLIKA 7: DELO ALEXANDRA STEINWEISSA ZA BARTOK.....	15
SLIKA 8: NASLOVNICA CHARLIE PARKERJA IZ LETA 1945	16
SLIKA 9: NASLOVNICA SKUPINE BEATLES IZ LETA 1967.....	16
SLIKA 10: NASLOVNICA WHITNEY HOUSTON IZ LETA 1987	17
SLIKA 11: NASLOVNICA SKUPINE PRIMAL SCREAM IZ LETA 1991	17
SLIKA 12: NASLOVNICA MICHAEL JACKSONA IZ LETA 2001.....	18
SLIKA 13: DELO OBLIKOVALCA S. NEIL FUJITA	19
SLIKA 14: DELO OBLIKOVALCA DON SCHLITTENA.....	19
SLIKA 15: DELO OBLIKOVALCA REID MILESA.....	20
SLIKA 16: NASLOVNICA MOZART: MUSICAL MASTERPIECES.....	21
SLIKA 17: NASLOVNICA SEX PISTOLS	22
SLIKA 18: NASLOVNICA RAGE AGAINST THE MACHINE	22
SLIKA 19: NASLOVNICA TO PIMP A BUTTERFLY	23
SLIKA 20: NASLOVNICA THE LIFE OF PABLO.....	24
SLIKA 21: NASLOVNICA THRILLER	25
SLIKA 22: NASLOVNICA JAGUAR II	25
SLIKA 23: NASLOVNICA DANGEROUS	26
SLIKA 24: LIKOVNE PRVINE.....	28
SLIKA 25: ANATOMIJA TIPOGRAFIJE.....	30
SLIKA 26: VERTIKALNA KOMPOZICIJA.....	31
SLIKA 27: DIAGONALNA KOMPOZICIJA	31
SLIKA 28: ADOBE PROGRAMI ZA GRAFIČNO OBLIKOVANJE.....	33
SLIKA 29: NASLOVNICA PESMI YOUR PART	34
SLIKA 30: NASLOVNICA PESMI HURT SOME MORE	35

SLIKA 31: NASLOVNICA PESMI THE BOYS	36
SLIKA 32: NASLOVNICA ALBUMA YOUTH	36
SLIKA 33: NASLOVNICA ALBUMA RAINBOW	38
SLIKA 34: NASLOVNICA ALBUMA ARTPOP	38
SLIKA 35: NASLOVNICA PESMI MONTERO	39
SLIKA 36: NASLOVNICA ALBUMA DIRTY COMPUTER	40
SLIKA 37: NASLOVNICA ALBUMA MELODRAMA	40
SLIKA 38: NASLOVNICA ALBUMA KIDS SEE GHOSTS	41
SLIKA 39: SKICA 1	47
SLIKA 40: SKICA 2	47
SLIKA 41: BRAINSTORMING SKICE 3	48
SLIKA 42: PRVI KORAK V PHOTOSHOPU	51
SLIKA 43: DRUGI KORAK V PHOTOSHOPU	51
SLIKA 44: TRETJI KORAK V PHOTOSHOPU	52
SLIKA 45: ZADNJI KORAK V PHOTOSHOPU	52
SLIKA 46: PRVI KORAK V ADOBE ILLUSTRATORJU	53
SLIKA 47: DRUGI KORAK V ADOBE ILLUSTRATORJU	53
SLIKA 48: TRETJI KORAK V ADOBE ILLUSTRATORJU	54
SLIKA 49: ČETRTE KORAK V ADOBE ILLUSTRATORJU	54
SLIKA 50: ZADNJI KORAK V ADOBE ILLUSTRATORJU	55
SLIKA 51: PRVA VERZIJA IZDELKA	56
SLIKA 52: KONČNA VERZIJA IZDELKA	57
SLIKA 53: PRVA IN ZADNJA STRAN CD KNJIŽICE	57
SLIKA 54: DRUGA IN TRETJA STRAN CD KNJIŽICE	58
SLIKA 55: NOTRANJA STRAN CD ZGOŠČENKE	58
SLIKA 56: ZUNANJA STRAN CD ZGOŠČENKE	59

KAZALO GRAFIKONOV IN TABEL

GRAFIKON 1: POMEMBNOST NASLOVNICE	43
GRAFIKON 2: NAKUP GLASBE	43
GRAFIKON 3: ODRAŽANJE GLASBE NA ALBUMU.....	45
GRAFIKON 4: ODRAŽANJE ŽANRA	45
GRAFIKON 5: VPLIV SUBJEKTIVNOSTI NA PRILJUBLJENOST NASLOVNIC	46
TABELA 1: KRITERIJI OBČINSTVA ZA USPEŠNO NASLOVNICO ALBUMA.....	44
TABELA 2: KRITERIJI TUJEGA OBČINSTVA ZA USPEŠNO NASLOVNICO ALBUMA	44

1. UVOD

Grafični elementi in simboli, ki jih vidimo vsak dan v obliki reklam, socialnih omrežij, prometnih znakov ter mnogih ostalih formatih, imajo na naše mišljenje in podzavest nedvomno ogromen vpliv. Vplivajo na naše počutje, pogled na svet in posledično tudi na naša dejanja. Podobno pa velja tudi za besede in harmonije v glasbi, ki jih po lastni volji ali ne, slišimo skoraj vsak dan. Čeprav se umetnost vizualne umetnosti in avdio vizualne umetnosti zanašata na drugačna čutila, imata nekaj skupnega. Za obe dve je značilno, da izjemno vplivata na našo podzavest in prepričanja. Ko govorimo o vplivu glasbe, slišimo besede, ki se ponavljajo znova in znova za približno tri minute. Kombinacija glasbenih elementov v nas vzbudi različna čustva, ponavljajoče besede pa lahko vplivajo in celo spremenijo naše razpoloženje. Enako velja za grafične simbole, ki že po samem pogledu v naših mislih pustijo pečat.

Izbrala sem temo, ki glasbo in grafične elemente tesno povezuje. Oblikovanje glasbenih naslovnice je posebna umetnost. Naslovnice ne oblikujemo le iz domišljije in čistega začetka, ampak skušamo zajeti nekaj, kar že obstaja. Z izdelkoma, ki sta namenjena različnim čutom, želimo zajeti enako bistvo in ju tako združiti v popolno gledalčevo izkušnjo, ki nastane ob ustrezni kombinaciji obeh. V nalogi bom oblikovala glasbeno naslovnico svojega glasbenega albuma, od katerega sama najbolj poznam bistvo. Album v sklopu serije ilustracij, ki so krasile tudi pomembne pesmi na albumu, že ima naslovnico, a ni bila javno izdana.

Teoretični del naloge sem namenila raziskavi funkcij glasbenih naslovnice in njihovem razvoju ter kako sodobna omrežja za predvajanje glasbe vplivajo na njihovo pomembnost. Raziskala sem tudi, kako sta na preteklo naslovnice vplivala žanra in čas glasbe, v katerem je bila izdana. Grafično oblikovanje in njegovo pomembnost v kontekstu vizualnih komunikacij sem preučila splošno, nato pa bolj podrobno v smer praktične naloge oblikovanja naslovnice. Zajela sem pomembnosti kompozicije, barve, tipografije in ostalih likovnih prvin. Prav tako med oblikovanje naloge sodi delo oblikovati ustrezno naslovnico za neizdan avtorski album z naslovom Youth. Po definiranju zaželenega stila in ciljnega občinstva sem zajela potrebne tehnične lastnosti tiska in se lotila postopne realizacije z ustvarjanjem prvotne skice ter uporabo programskih orodij.

Pri praktičnem delu sem bila najbolj pozorna, da ustrezno ter umetniško zajamem bistvo zgodbe, ki jo pripovedujejo pesmi albuma, ter da obenem obdržim vse tehnično pravilne vrednote grafičnega oblikovanja.

Tudi v procesu praktičnega dela sem se ukvarjala z količino vpliva, ki jo ima glasbeni album na celotno identiteto glasbenika, ter kako se to z leti spreminja. Odgovorila sem si na vprašanja o subjektivnosti ter objektivnosti kvalitetnih glasbenih naslovnice ter v svojem izdelku skušala zajeti oboje. Skozi podrobne analize uspešnih in ne tako uspešnih naslovnice znanih glasbenikov sem spoznala kompleksnost, ki jo nosi odnos med grafičnim in glasbenim svetom.

Ker sem ustvarjala izdelek za lastni projekt precej čustveno in osebne narave, sem na nevarnost prekomerne subjektivnosti bila še posebej pozorna. Za vzgled sem si vzela ostale glasbenike, ki so imeli vlogo pri ustvarjanju naslovnice za svoj album, ter v raziskavi preučila odnos občinstva na vse bolj in manj uspešne izdelke.

1.1. Opis področja in opredelitev problema

»Zgodba je lahko krajša od pesmi ali dolga kot epska pesem. Oblikovanje uporablja obliko, barvo, materiale, jezik in sistemsko razmišljanje, da preoblikuje pomen vsega, od prometnih znakov in spletnih aplikacij do steklenic šamponov in bivališč v sili.« (Lupton, 2017)

Področja, katera bom v diplomski nalogi preučevala in združevala, sta glasba in grafično oblikovanje. Oblikovala bom naslovnico za glasbeni album, ki zgodbo in torej besedila v glasbenem formatu že ima. Moja naloga in obenem največja težava bo zajeti zgodbo, ki jo lahko slišimo, v zgodbo, ki jo lahko vidimo in torej zvočne elemente zajeti v vizualne. V ogromno primerih tudi pri znanih glasbenikih opazimo, da elementi na naslovnici niti približno ne zajamejo bistva albuma ustrezno. Problem se pojavi tudi v veliki prisotnosti subjektivnosti umetnosti naslovnice, kar bom skušala rešiti s teoretičnim znanjem likovnih prvin grafičnega oblikovanja ter jasnim ciljem ključnega sporočila ravno te. Projekt oblikovanja naslovnice sem si izbrala, saj želim vsestransko izpopolniti medijski projekt.

1.2. Namen, cilji in osnovne trditve

Namen diplomske naloge je zajeti pomembnost in bistvo grafičnih elementov v glasbeni industriji ter preučiti, kakšen vpliv imajo sodobni formati ter sodobna tehnologija na oblikovanje.

Sama se želim naučiti bolj tekoče izražati z jezikom grafičnega oblikovanja, obenem pa izvedeti čim več o zgodovini, umetnosti ter procesu najbolj izpeljanih grafičnih naslovnih albumov. Cilj raziskovanja je zajeti bistvo uspešnih in neuspešnih naslovnih skozi različne čase in žanre ter odkritja uporabiti pri izdelavi izdelka.

Za temo sem izbrala oblikovanje naslovnice za svoj album z razlogom, da svoje glasbeno delo še bolj medijsko opremim ter nadgradim. Prav tako mi to dopušča, da imam pri oblikovanju več umetniškega nadzora, kar pa pripomore k lažjemu pretvarjanju glasbene vizije v grafično. Obenem je moj karierni cilj znati efektivno in brežhibno oblikovati vizualno estetiko, ter izboljšati efektivnost poteka dela.

V diplomskem delu sem se ukvarjala s sledečimi hipotezami:

- H1: Kvalitetno oblikovane naslovnice albumov pozitivno vplivajo na prodajo ravno teh, saj pritegnejo potencialne poslušalce.
- H2: Izgled naslovnice glasbenega albuma direktno vpliva na čustvene odzive poslušalcev ter poveča njihovo povezanost z glasbo.
- H3: Strateška uporaba psihologije barv pri oblikovanju naslovnice albuma lahko v poslušalcih vzbudi določena čustva in izboljša ali pokvari celotno privlačnost albuma.
- H4: dodatna hipoteza – BTEC 2023 »Umetnost, oblikovanje in dobro počutje«:

Ustrezna uskladitev mnogih vrst umetnosti, kot sta glasba in grafično oblikovanje, lahko pozitivno in direktno prispeva k duševnem zdravju občinstva.

1.3. Predpostavke in omejitve

Glavna predpostavka je, da obstaja dovolj virov in informacij, ki bodo v kombinaciji z znanjem grafičnega oblikovanja omogočili uspešno analizo zgodovinske in moderne naslovnice. Prav tako mi bo izbrana tema, kjer imam kreativno svobodo zaradi avtorskega dela, omogočila, da znanje, ki sem ga pridobila pri ustvarjanju albuma, kombiniram z znanjem, ki sem ga pridobila kot grafična oblikovalka.

Omejitve pri postopku pisanja naloge se kažejo v pomanjkanju literature, še posebej pri analiziranju preteklih naslovnih znanih glasbenikov, za katere kljub uspešnosti ni vedno točno znano, kaj je želel glasbenik z njimi sporočiti.

1.4. Uporabljene raziskovalne metode

Osredotočala se bom predvsem na raziskovanje literature v obliki knjig, člankov, posnetkov in ostalih sredstev, ki bodo prispevala k zajemanju znanja grafičnega oblikovanja, glasbe in njen odnos v kontekstu oblikovanja glasbene naslovnice.

Ustvarila bom tudi anketo ter poskušala zajeti pogled množice na pomembnost glasbenih naslovnih ter kako jih ti dojemajo. Anketa bo vsebovala splošna in manj splošna vprašanja, ki bodo temeljila na osebnih preferencah ter čustvenih odzivih na naslovnice. Raziskovala bom njihovo splošno funkcijo in pomembnost ter ostale določene naslovnice, ki so anketirancem večja ali manjša preferenca.

Grafične elemente naslovnice bom primerjala tudi z ostalimi vrstami vizualne umetnosti. Analizirala bom fotografije, slike in ilustracije, ki so v nekaterih primerih tudi uporabljene v znanih naslovnih. Prav tako bom analizirala slabe in dobre primere prakse oblikovalcev iz preteklosti in sedanjosti. Pri tem bom upoštevala čas, žanr in sam slog ter preučevala njihove odnose med seboj.

2. GLASBENA NASLOVNICA

2.1. Splošna definicija glasbene naslovnice in njena funkcija

Po osnovi je glasbena naslovnica vizualna predstava glasbenega albuma, kateremu pripada. Njena funkcija je, da temo in bistvo albuma zajame v vizualni obliki. Služi pa tudi večji povezanosti umetnika z občinstvom in kot neke vrste simbol obdobja, v katerem je bil album izdan. Vizualni dodatek glasbenemu izdelku doda večplastnost, večdimenzionalnost in s povezovanjem čutov, s katerimi ljudje dojemamo umetnost. Skozi barve, simbole, tipografijo in kompozicijo zajame kulturno refleksijo ter lahko opredeli čustveno, družbeno in politično stališče umetnika ob času izdaje.

Pomembna funkcija naslovnice je tudi večja prodaja, kar se tiče novih kupcev, ki jih nakup privabi le zaradi privlačne naslovnice. Služi torej tudi kot marketing strategija in kot način, da umetnik lažje definira svojo znamko in torej direktno vpliva na prodajo albumov. Prav tako lahko naslovnica služi kot direkten simbol za umetnika, ki pripomore k njegovi prepoznavnosti v širši javnosti. Naslovnica kot simbol ima na občinstvo podoben vpliv, kot znan logotip znanega podjetja kot je Apple jabolka, kjer že ob hitrem pogledu na logo takoj prepoznamo, za katero podjetje gre, za čem stoji ter kaj prodaja. Če gre za naslovnice na digitalnih ali fizičnih glasbenih formatih, je pomembno razumeti, da ti v vseh primerih služijo kot promocijski material, ki da javnosti prvi vpogled v to, kar bodo slišali.

2.2 Glasbene naslovnice na različnih formatih

V svetu prodaje glasbe funkcija glasbene naslovnice ostaja pomembna pri vseh formatih. Če gre za fizične ali digitalne formate, njena funkcija skozi leta ostaja pomembna.

»Vinilna plošča je plošča, izdelana iz segretega polivinilklorida, ki je na tanko stisnjen z utori, ki proizvajajo zvok. Vinilna plošča se včasih imenuje plošča, vinilna plošča, LP ali 12-palčnica, vendar se vsa imena uporabljajo za opis vinilnih plošč. Vinilne plošče so prepoznane kot zbirateljske in veljajo za najboljšo glasbeno izkušnjo.« (Vinyl Bro, 2010)

Plošče zaradi njihove zgodovine, velikega formata in edinstvenega analognega zvoka predstavljajo priljubljen format med glasbenimi ljubitelji. Tudi v sodobnem času te veljajo kot investicija, ki lahko pripomore da se ljubitelji v celotno zgodbo albuma bolje poglobijo.

Mnogim zbirateljem nudijo tudi lažjo povezanost s preteklostjo, ko so plošče predstavljale glavni način glasbenega potrošništva, obenem pa zaradi njihove količinske omejenosti in v nekaterih primerih posebnih izdaj predstavljajo zbirateljski potencial.

Posledica velikega formata samih plošč so veliki ovitki, ki oblikovalcem omogočijo, da na naslovnica prikazuje večje podrobnosti in tako še bolj učinkovito zajamejo glasbene zgodbe. Večina ovitkov ima tudi možnost pregiba, kar lahko oblikovalec izkoristi kot dodatno horizontalno platno, tam pa lahko še boljše zajame koncepte albuma. Oblikovanje vizualne identitete albuma pa se pri gramofonskih ploščah ne konča pri ovitku. Oblikuje se lahko tudi napis na sami vinilki ter izbere barva ravno te, ki se ustrezno ujema s stilom ovitka.

Slika 1: Ovitek in barvna vinilka Portals

Vir: (<https://eurostore.melaniemartinezmusic.com/gb/melanie-martinez/portals-vinyl-cd-bundle/0075678622458.html>)

Tehnologiji vinilk se je v 1960. letih pridružila tehnologija kaset. Te so uporabljale tehnologijo magnetnega traku in v primerjavi z vinilkami predstavljale večjo kompaktnost. Melanson (2024) je kaseto definiral kot starinski medij za shranjevanje zvoka, kjer se ta magnetno posname na trak, navit v plastično kartušo.

Ko govorimo o samem oblikovanju naslovnica za kasete je jasno, da so bili oblikovalci pri teh zaradi kompaktnosti in manjšega formata kasete precej bolj prostorsko omejeni. Medtem ko so vinilke velikega formata dopuščale več podrobnosti, pri opazovanju opazimo, da se je pri kasetah zaradi manjšega formata večkrat pojavljalo bolj preprosto oblikovanje živahnih barv.

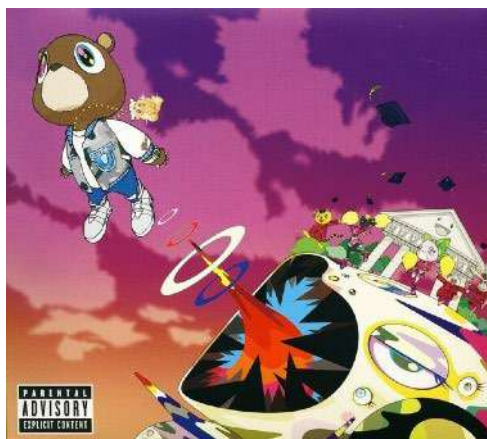

Slika 2: Kasetna Sturgill Simpson

Vir: (<https://floodmagazine.com/90291/cassette-tape-revival/>)

Format, ki je v 1980. letih nadomestil kasete in vinilke, je bil CD oziroma zgoščenka. Hill (2022) je povzel definicijo zgoščenke kot fizični album, na katerem so shranjeni zvočni posnetki. Posamezno ga je v 1970. letih razvil Philips.

Ta nasprotno od kasete ohranja razmerje 1:1, a je v primerjavi z vinilko precej manjši. Tudi to je oblikovalce spodbujalo k manj podrobnim naslovnim. Oblikovalci so kot dodaten material v škatle zgoščenk vložili še knjižice, ki so vsebovale razne ilustracije, fotografije in podatke o pesmih, producentih in besedilih ter o vsemu ostalemu, ki je šlo v nastajanje albuma. Tudi same zgoščenke so krasile dodatne ilustracije ali fotografije, povezane z albumom.

Slika 3: Naslovnica ovitka zgoščenke Graduation

Vir: (<https://www.amazon.com/Graduation-Kanye-West/dp/B000RG1FMO>)

Slika 4: Notranjost zgoščenke Graduation

Vir: (Lastni vir)

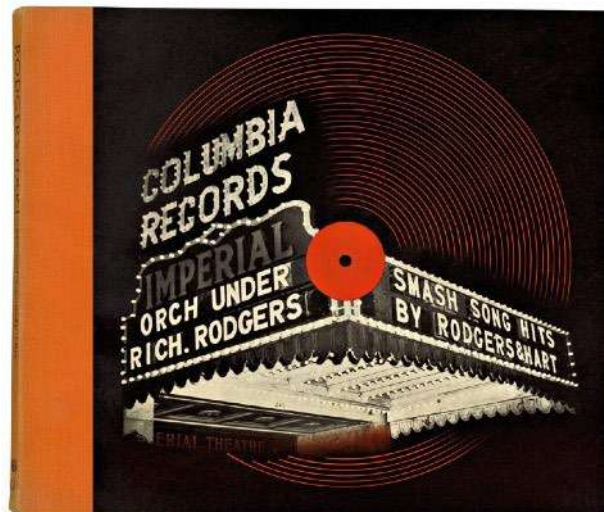
Slika 5: Knjižica zgoščenke Graduation

Vir: (Lastni vir)

Naslednji format, ki je definiral glasbeno industrijo in jo še danes, je digitalni. Na trg so po več letih piratstva stopile digitalne platforme, kot so iTunes in Spotify, in omogočile legalen digitalni prenos glasbe. Naslovnice pa kljub digitalizaciji ostajajo pomembne. Tudi te oblikovalci prilagajajo manjšem formatu, da bi pritegnili čimveč pozornosti med mnogimi informacijami in izbirami, ki jih imajo poslušalci med iskanjem novih pesmi na platformah.

2.3 Zgodovina in razvoj glasbenih naslovníc

»Ko govorimo o izvoru glasbenih naslovníc, se moramo zavedati, da se glasba v fizični obliki pakira in prodaja že zelo dolgo. V tistem času je za naslovnice veljal brezbarvni 12x12 inčni kartonski ovoj. Ko so se te nato prodajale v trgovinah, se kljub različni glasbi med seboj stilsko niso razlikovale. Na njih je bil le navaden tekst oziroma naslov pesmi. To je bil standard za več let. Celotno glasbeno zgodovino je nato spremenil 1 človek: Alexander Steinweiss. V različnih publikacijah je bil zaznamovan kot človek, ki je ustvaril prvo glasbeno naslovnico. Steinweiss je tako povezal svet glasbe s svetom grafičnega oblikovanja. Založba Columbia Records ga je zaposlila z nalogo, da revolucionira izgled naslovníc. Uporabil je znanje iz grafičnega oblikovanja in ustvaril prve naslovnice v letu 1939.« (Joseph, 2021)

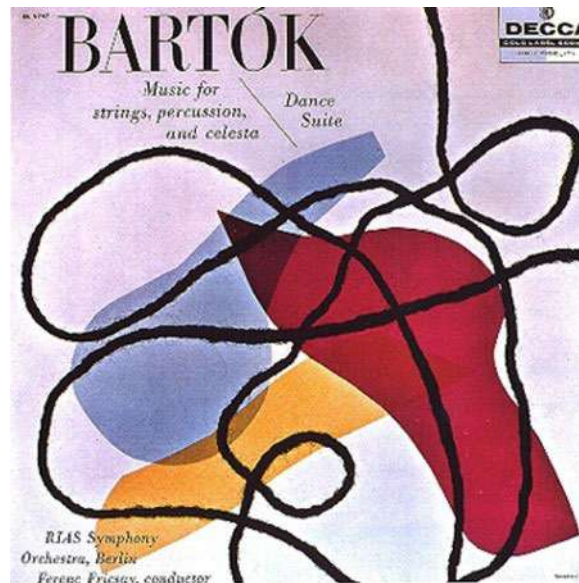

Slika 6: Prva naslovnica oblikovalca Alexa Steinweissa

Vir: (<https://illustrationchronicles.com/alex-steinweiss-and-the-world-s-first-record-cover>)

»Steinweiss je založbo Columbia Records prepričal, da so preizkusili več barvnih dizajnov, ki so jih navdihnili francoski in nemški modernistični plakati. Ko je Columbia leta 1948 izdala prvi vinilni LP, Steinweiss ni oblikoval le naslovnice, ampak je izumil tudi kartonski ovoj, ki še danes obdaja plošče.« (Jones, 2014)

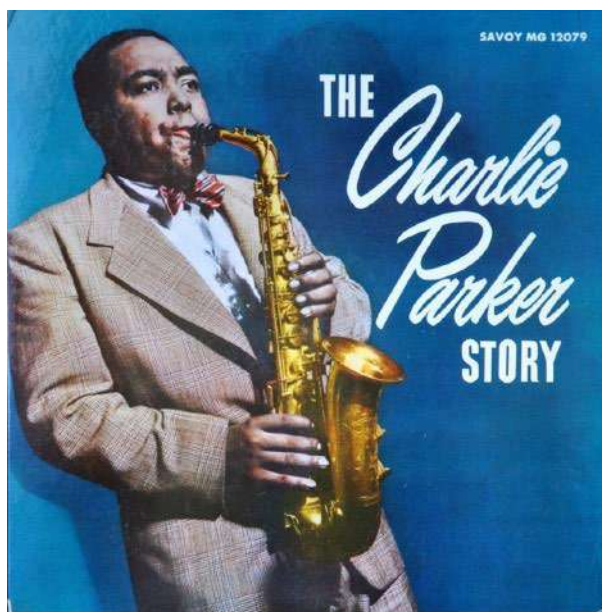
Pri mnogih naslovnica Steinweissa opazimo, da se je izražal predvsem z abstraktnimi simboli.

Slika 7: Delo Alexandra Steinweissa za Bartók

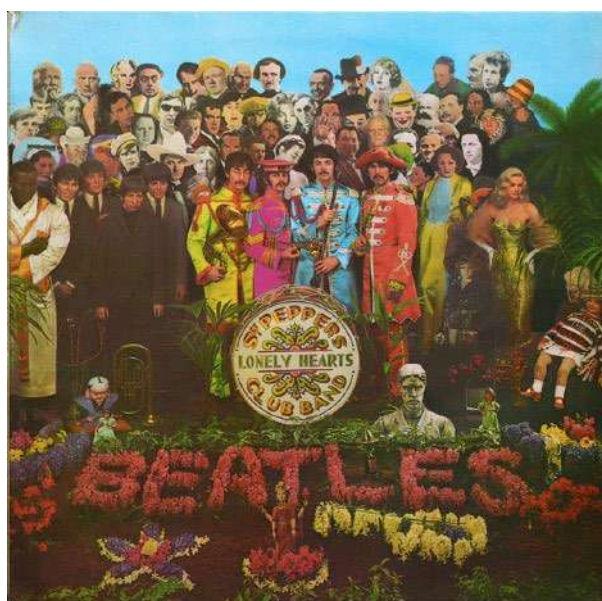
Vir: (<https://www.openculture.com/2014/10/art-of-alex-steinweiss-father-of-record-cover-design.html>)

Sam izgled naslovnice se je skozi leta stilsko spreminjal. Medtem ko so v 1940. letih prevladovali preproste naslovnice, pogosto okrašene le z fotografijo izvajalca in njegovimi podatki, so leta 1970. zaznamovale veliko bolj barvite in umetniško eksperimentalne naslovnice, je zapisal Dikanifuwa (2023).

Slika 8: Naslovnica Charlie Parkerja iz leta 1945

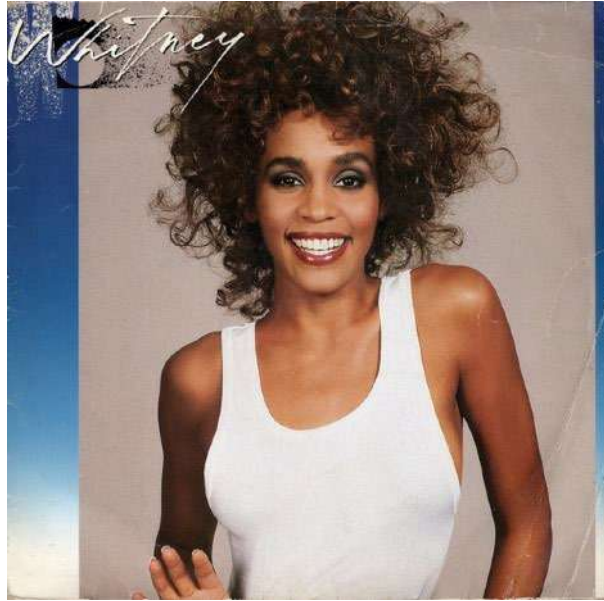
Vir: (<https://www.discogs.com/release/6916683-Charlie-Parker-The-Charlie-Parker-Story>)

Slika 9: Naslovnica skupine Beatles iz leta 1967

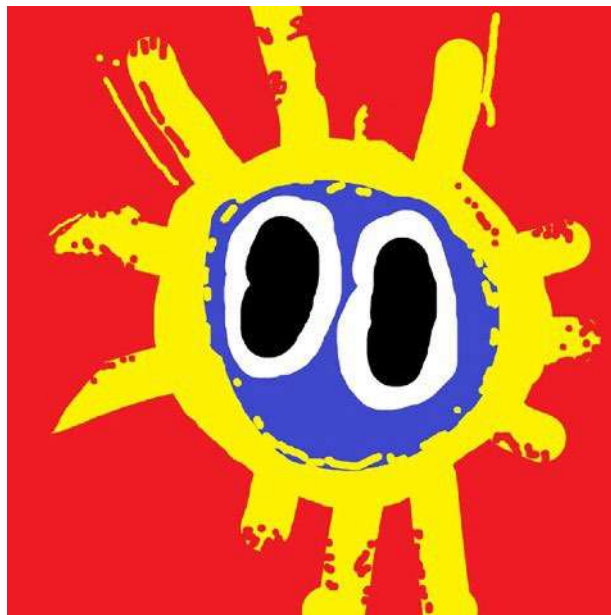
Vir: (<https://www.discogs.com/release/6916683-Charlie-Parker-The-Charlie-Parker-Story>)

Pri opazovanju naslovnice iz 1980. let velikokrat opazimo privlačne portrete z žarečimi barvami, proti 1990. letom pa opazimo vedno več minimalističnih in grafičnih naslovnice. V 2000. letih opazimo mnoge variacije eksperimentiranja stilov in načeloma veliko bolj preproste naslovnice zaradi manjšega formata.

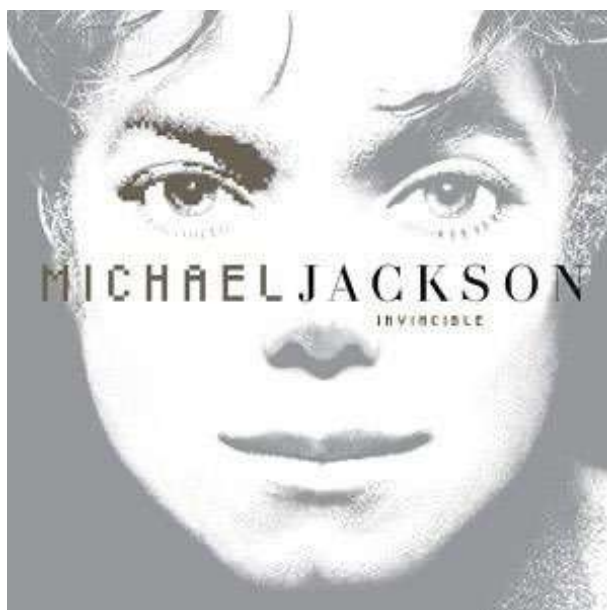
Slika 10: Naslovnica Whitney Houston iz leta 1987

Vir: (<https://www.discogs.com/release/6916683-Charlie-Parker-The-Charlie-Parker-Story>)

Slika 11: Naslovnica skupine Primal Scream iz leta 1991

Vir: (<https://audiomediainternational.com/deep-cuts-the-making-of-screamadelica/>)

Slika 12: Naslovnica Michael Jacksona iz leta 2001

Vir: (<https://www.subjectivesounds.com/musicblog/michael-jackson-invincible-album-review>)

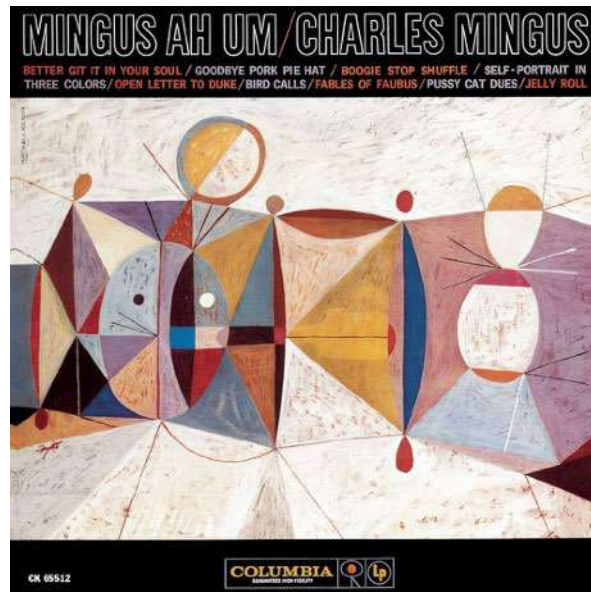
2.4. Analiza popularnih naslovnice skozi žanr

Umetnost glasbenih naslovnice je brez dvoma direktno povezana s časom in zvrstjo glasbe. Na naslovnice lahko gledamo kot zrcalo kulturnega obdobja ter časa, v katerem nastane. Kulturne in socialne spremembe, kot na glasbo in ostale umetnosti, vplivajo na naslovnice. Pomembnost vpliva zvrsti na naslovnico pa opazimo že med samim poslušanjem glasbe različnih zvrsti. Postane nam jasno, da so te med seboj bistveno različne. Ker z oblikovanjem naslovnice skušamo prikazati, kako poslušane pesmi “izgledajo”, je jasno, da v različnih glasbenih žanrah prevladujejo različni stili oblikovanja.

2.4.1 Jazz

Margolin (2014) je jazz definiral kot pomembno zvrst ameriške kulture, katere vpliv se je širil z glasbenimi posnetki ter naslovnice, ki so jih promovirale za prodajo. Prav tako je omenil Steinweissa, ki je v 1950. letih oblikoval veliko naslovnice za založbo Columbia Records, ki so takrat izdajali glasbo klasične in jazz zvrsti. Spregovori tudi o ostalih oblikovalcih jazz obdobja. Med njimi je Neil Fujiti, katerega je Columbia zaposlila kot oblikovalca albumov

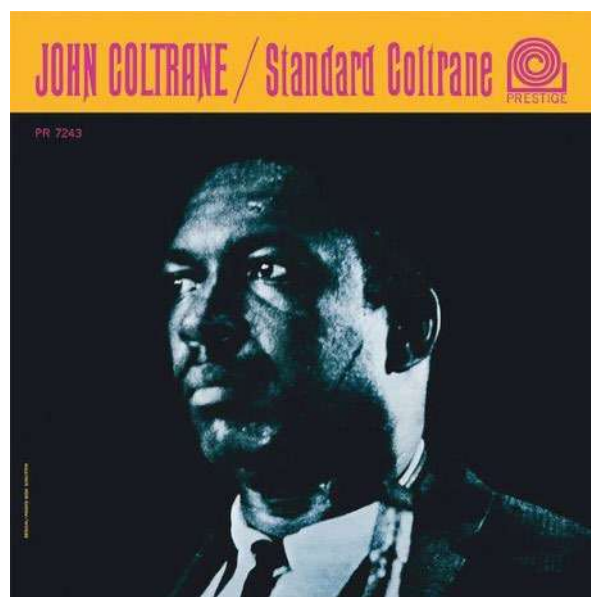
najbolj znanih glasbenikov njihove založbe. Fujita je glasbo ilustriral z lastnimi slikami, tako da je slikal igrive, lirične in abstraktne oblike na različnih barvnih poljih.

Slika 13: Delo oblikovalca S. Neil Fujita

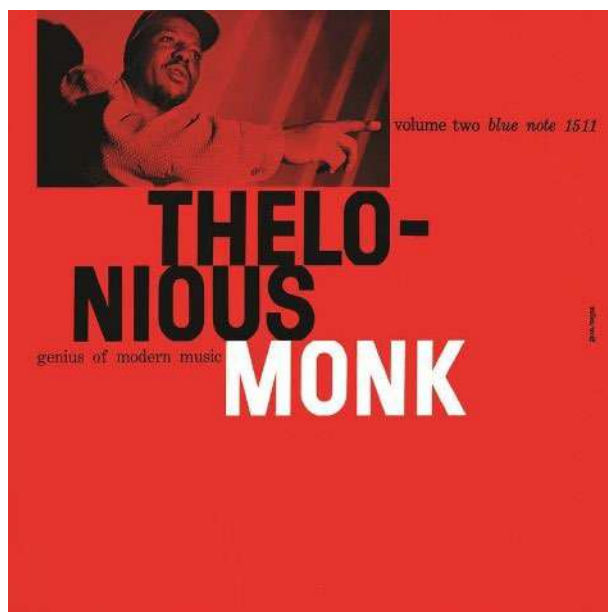
Vir: (<https://www.amazon.com/Ah-Um-CHARLES-MINGUS/dp/B00002554S>)

Margolin (2014) opiše tudi priljubljene fotografirane naslovnice Dona Schlittena, katerih je v 1960. letih ustvaril mnogo za založbo Prestige Records, ter ikonična dela oblikovalca Reid Milesa in njegove inovativne uporabe tipografije.

Slika 14: Delo oblikovalca Don Schlittena

Vir: (<https://spindizzyrecords.com/products/john-coltrane-standard-coltrane-craft-jazz-essentials-lp-vinyl>)

Slika 15: Delo oblikovalca Reid Milesa

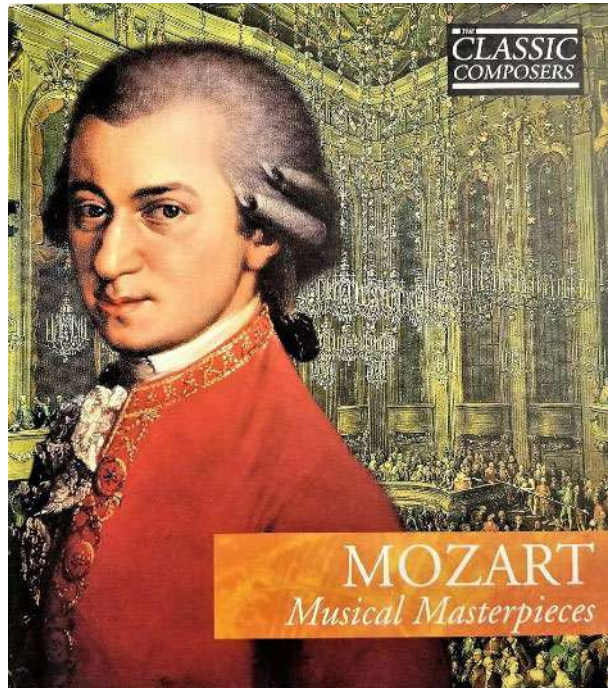
Vir: (<https://arie.ls/2015/the-iconic-work-of-reid-miles/>)

Pri naslovnica jazz zvrsti pogosto opazimo uporabo črno-bele fotografije. Portreti ponavadi ujamejo glasbenike od blizu, kjer lahko zlahka razberemo njihova čustva ali povezanost z inštrumentom, ki ga igrajo. To prepoznamo v delih Reid Milesa, pri katerih opazimo tudi močan kontrast med svetlimi in temnimi barvami, kar bi lahko nakazovalo na dramatičnost in raznolikost obsega jazz albumov. V mojstrovinah S. Neil Fujita opazimo značilnosti abstraktne umetnosti mnogih barvitih potez s čopičem, ki se ujema z improvizacijsko naravo zvrsti.

2.4.1 Klasika

Klasična glasba je žanr, ki sega v obdobje od srednjega veka do začetka 19. stoletja. To je zvrst, ki je bila ustvarjena za visoko kulturo in je značilna za zrelost in različne stile, kot so: renesansa, barok, klasicizem in romantika, ki so se razvili skozi stoletja. Klasična glasba običajno vključuje orkestralna dela, opero in komorno glasbo. Je značilna za kompleksne harmonije, melodije in ritme, ki temeljijo na tradicionalnih glasbenih formah, kot so sonata, simfonija in koncert. Te forme imajo specifične strukture in pravila, ki jih glasbeniki upoštevajo pri ustvarjanju svojih del. (Zorič, 2023)

Tako lahko sklepamo, da bodo naslovnice klasične zvrsti odražale naravo samega žanra. Pri tej prevladujejo značilnosti brezčasnosti ter elegance. Kot sama glasba, lahko sklepamo, da so naslovnice namenjene ljudem visoke kulture.

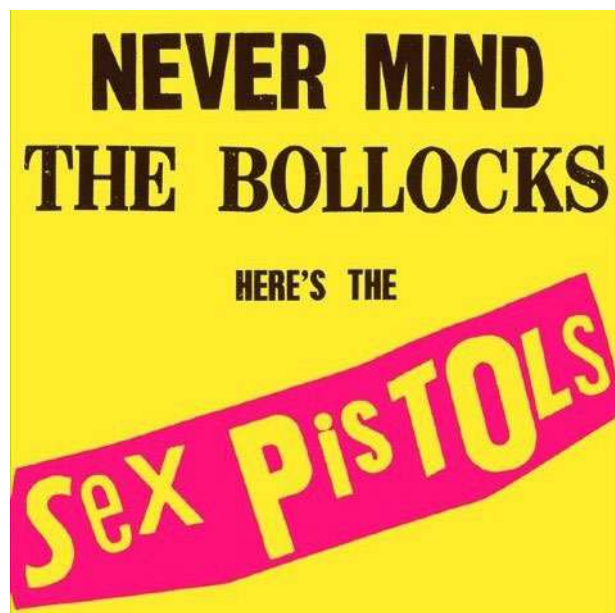

Slika 16: Naslovnica Mozart: Musical Masterpieces

Vir: (<https://www.amazon.com/Mozart-Musical-Masterpieces-Classic-Composers/dp/B000HE8PM4>)

2.4.3 Rock

Ker je za rock glasbo značilno uporništvo in umetniško izražanje, lahko na mnogih naslovnica opazimo provokativne vizualne elemente, ki kritizirajo ter izzivajo vsakdanje družbene norme. To na naslovnica opazimo pri žareči in drzni izbiri barv ter kontroverznih elementov in simbolov, ki ponavadi nasprotujejo določenim političnim in družbenim prepričanjem. Enako velja za ekspresivno tipografijo, ki zrcali uporniško naravo in sporočilo glasbe.

Slika 17: Naslovnica Sex Pistols

Vir: (<https://www.zbozi.cz/vyrobek/never-mind-the-bollocks-here-s-the-sex-pistols-sex-pistols-cd/>)

Slika 18: Naslovnica Rage Against The Machine

Vir: (<https://medium.com/@mikeoutro/rage-against-the-machine-27f281b9750f>)

Smith (2018) je zapisal, da so številne skupine iz 80. in 90. let na naslovnica albumov uporabljale šokantne podobe, pri čemer je bila ta ena najbolj nepozabnih v tistem času. Na naslovnici Rage Against The Machine je fotografija Thicha Quang Duca, budističnega meniha, ki se je namerno zažgal kot protest proti prokatoliški politiki južnovietnamskih režimov Diem. Prav tako tukaj ni bila uporabljena nobena uporaba Photoshopa, vse je resnično in njegova brutalnost se ujema z močjo in politično usmerjeno lirično vsebino v notranjosti.

2.4.4 Rap

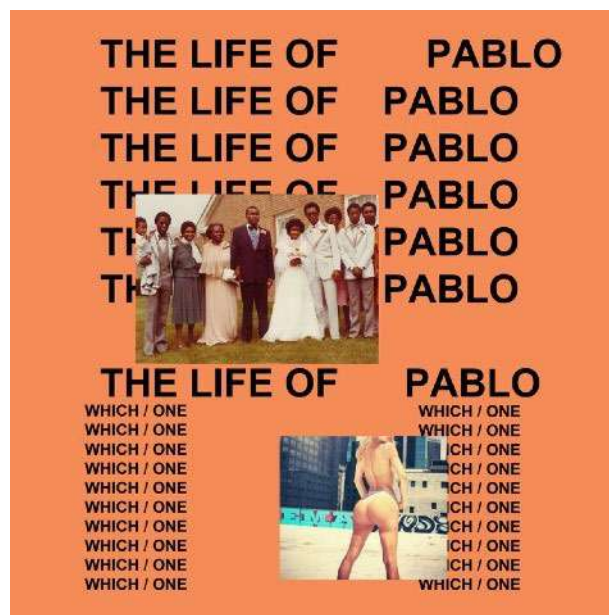
Naslovnice hip hop oziroma rap albumov odražajo kulturne, politične in družbene komentarje, ki jih najdemo tudi v glasbi. Kot pri naslovnica rock albumov, tudi na teh opazimo razne provokacijske figure, ki izzivajo vsakdanja prepričanja načela družbe in politike. Nekatere naslovnice vključujejo ulično umetnost in grafite, saj je ta zvrst glasbe nastala v urbanih okoljih in torej odraža izkušnje mestnega življenja.

Slika 19: Naslovnica To Pimp A Butterfly

Vir: (<https://medium.com/@mikeoutro/rage-against-the-machine-27f281b9750f>)

Naslovnica glasbenika Kendrick Lamarja *To Pimp A Butterfly* uspešno zajame temo albuma, ki govori o rasi, ljubezni do samega sebe ter o stiskah afroameriškega moškega v sodobni Ameriki. Tremain (2019) je dejal, da lahko naslovnico interpretiramo kot prikaz realnosti stereotipnega Afroameričana, postavljenega nasproti Beli hiši, ki prikazuje tudi življenje Afroameričana v "Beli Ameriki". Fotografija prav tako prikazuje najstnike z gotovino, ki nakazujejo, v kakšno družbo so otroci rojeni na ozemljih takšnih tolp. Vse se dogaja pod ameriško zastavo, tik pred Belo hišo, kar predstavlja ignoranco institucionalnih oblasti, ki naj bi ukrepale v smeri zaustavitve nasilja.

Slika 20: Naslovnica The Life Of Pablo

Vir: (<https://www.levelman.com/kanye-west-album-covers-ranked>)

Naslovnica *The Life Of Pablo* vključuje fotografijo tradicionalne družine in fotografijo ženskega modela. To predstavlja dva življenjska sloga, med katerima mora avtor albuma Kanye West izbirati.

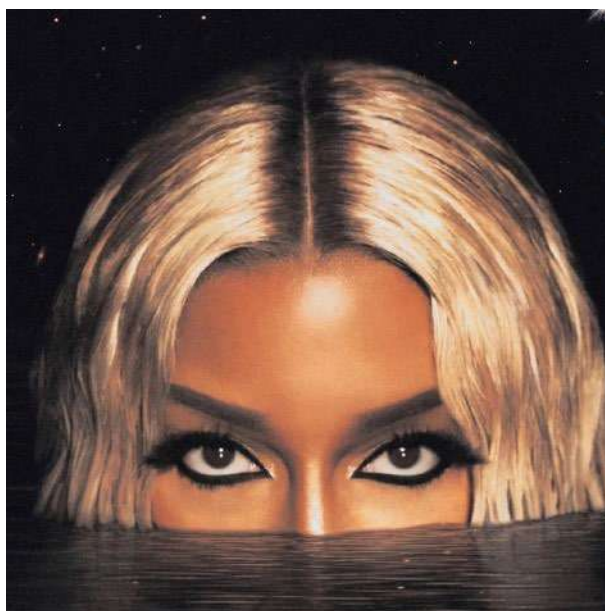
2.4.5 Pop

Kar se tiče popularne zvrsti glasbe, ta zajema različne naslovnice mnogih stilov. Te so lahko minimalistične, lahko pa tudi zelo konceptualne. Prav tako se naslovnice popularne glasbe kot sama popularna žanra spreminjajo v povezavi z ravno to.

Slika 21: Naslovnica Thriller

Vir: (<https://pitchfork.com/news/michael-jacksons-thriller-suit-reissued-for-his-60th-birthday/>)

Slika 22: Naslovnica Jaguar II

Vir: (<https://www.amazon.com/Victoria-Monet-Jaguar-Album-Poster/dp/B0CD2JC34S>)

Slika 23: Naslovnica Dangerous

Vir: (<https://www.michaeljackson.com/news/guardian-critic-calls-mjs-dangerous-underrated-work/>)

3. GRAFIČNO OBLIKOVANJE

3.1. *Splošna definicija grafičnega oblikovanja*

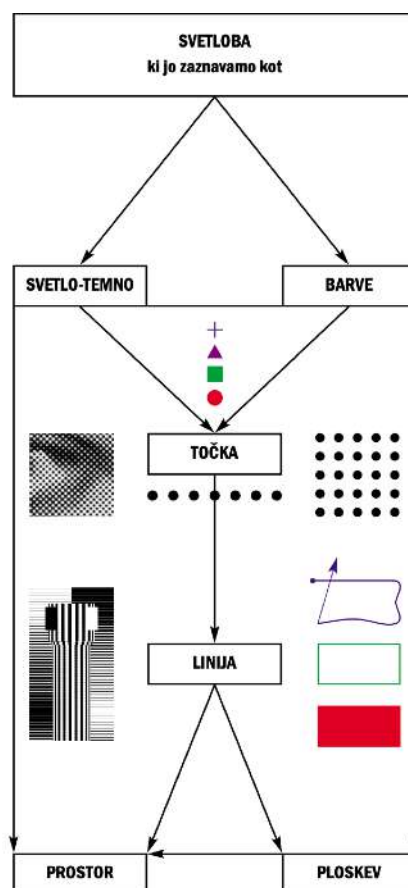
»Grafično oblikovanje je obrt, kjer strokovnjaki ustvarjajo vizualno vsebino za sporočanje sporočil. Z uporabo tehnik vizualne hierarhije in postavitve strani oblikovalci uporabljajo tipografijo in slike za izpolnitev specifičnih potreb uporabnikov in se osredotočajo na logiko prikazovanja elementov v interaktivnih dizajnih za optimizacijo uporabniške izkušnje« Interaction Design Foundation (2016).

Strateška uporaba grafičnih elementov grafičnim oblikovalcem dopušča, da k izdelkom privabijo občinstvo ter v njih vzbudijo določena čustva. Obstajajo temeljna oblikovalska načela, ki jih poznamo in potrebujemo za oblikovanje glasbene naslovnice. Pri oblikovanju govorimo o uporabi in funkciji tipografije, kompozicije, glavnih likovnih prvin ter barv.

3.2 *Likovne prvine*

Temeljne kategorije likovnega mišljenja so: oblika, točka, linija, svetlo-temno in barva, je zapisal Butina (2000). Prav tako je povedal, da ima vsaka oblika ima neko absolutno vrednost, torej, da je krog, kvadrat, elipsa itd., obenem pa ima relativno vrednost, ki vključuje čustvene vsebine, ker smo tudi opazovalci del okolja oblike; medtem ko jo zaznavamo, vplivamo na njo s svojim doživljanjem in čustvovanjem. Srednja poklicna in strokovna šola Bežigrad Ljubljana (2013) točko definira kot likovno praprino, ki pritegne in zadrži pogled na sebi, vendar ne izraža gibanja – gibanje je usmerjeno v njeno notranjost in nastane kot posledica prvega dotika – čopiča s papirjem, dleta z lesom ... Proces nastajanja linije opiše kot zaporedne točke, ki se spremenijo v navidezno črto in v tekoče gibanje. Prav tako strokovna šola linijo označi kot orisno likovno prvine, ki prikazuje glavne lastnosti oblik in poveže likovne enote v celoto, ter poudari pomembnost prvine svetlo-temno, ki nam daje poglavitno informacijo o oblikah teles in o prostoru: svetloba in tema imata na človekovo razpoloženje zelo močan vpliv: sončna svetloba nas razveseli, poživi in spodbudi k dejavnosti, tema nas navdaja z občutkom skrivnostnosti, somrak pa nas miri in spodbuja k zamišljenosti.

Pri grafičnem oblikovanju je razumevanje likovnih prvin izjemno pomembno. Te so namreč glavni temelj vizualne komunikacije, ki jih s strani oblikovalca prejme občinstvo in dojema kot celoto. Oblike služijo kot osnovna podlaga vizualnih elementov pri oblikovanju, iz njih pa lahko ustvarimo razne kompleksnejše elemente in ilustracije. V tem kontekstu lahko točke funkcionirajo kot žariščne točke, kamor oko zaide najprej, linije pa opazovalca vodijo po umetniškem delu, kot da bi pripovedovale zgodbo. Pomembna prvina pri oblikovanju je prepletenost in odnost svetlo-temnih elementov, ki ustvarijo ustrezen kontrast in definirajo razpoloženje dela. Tudi poznavanje psihologije barv in njihove funkcije služi kot orodje, da kot oblikovalci na gledalce prenesemo določena čustva in delo ustrezno estetsko izpopolnimo. Poznavanje likovnih prvin deluje kot poznavanje jezika s katerim se spretno izražamo. Črte, barve, oblike in ostale prvine so glavni elementi vizualnega jezika, ter igrajo ključno vlogo pri vzpostavljanju identitete in sloga dela.

Slika 24: Likovne prvine

Vir: (Mala Likovna Teorija, M. Butala)

3.2.1 Barva

»Barva je tisto, kar oko vidi, ko se svetloba odbija od predmeta. Slikarji mešajo različne barve in iz ene barve naredijo različne tone. Tri barve, ki jih ne morejo narediti, so primarne (rdeča, rumena in modra). Sekundarne barve (oranžna, zelena in vijolična) nastanejo z mešanjem primarnih barv« Ask About Ireland (2024).

V svetu grafičnega oblikovanja barva kot likovna prvina nosi več funkcij. Barve v ljudeh vzbujajo čustva in torej definirajo vzdušje dela, kar nam kot oblikovalcem nudi ogromno kontrole nad gledalčevo interpretacijo izdelka. S hladnejšimi barvami, kot sta modra in vijolična, lahko vzbudimo pomirjujoče občutke, s toplejšimi pa dosežemo bolj intenzivna čustva z več energije. Prav tako lahko ob kombiniranju hladnejših in toplejših barv zaradi raznolike čustvene narave ravno teh dosežemo določen čustveni kontrast in tako povečamo zanimivost in kompleksnost izdelka. Barve pa imajo na nas prav tako psihološke učinke.

Asociacije med barvami in čustvi ljudi se pojavljajo na dveh ravneh: instinktivni, primitivni. Toplejše barve porabijo več energije ljudi, kar povzroči večjo stimulacijo, medtem ko je hladnejše barve porabijo veliko manj, kar povzroči pomirjujoč in sproščujoč učinek, saj so barve povezane z našimi primitivnimi nagoni, je zapisala Kostek (2019).

Poznavanje funkcije barv nam kot oblikovalcem služi tudi pri vzpostavljanju vizualne hierarhije, kjer lahko nasičene barve nekatere elemente poudarijo in tako opredelijo njihovo pomembnost pri opazovanju. Izbira barv torej igra veliko vlogo pri izgledu oziroma estetiki dela: pomembno je, da izberemo ustrezne barvne palete ter med njimi vzpostavimo ustrezen odnos.

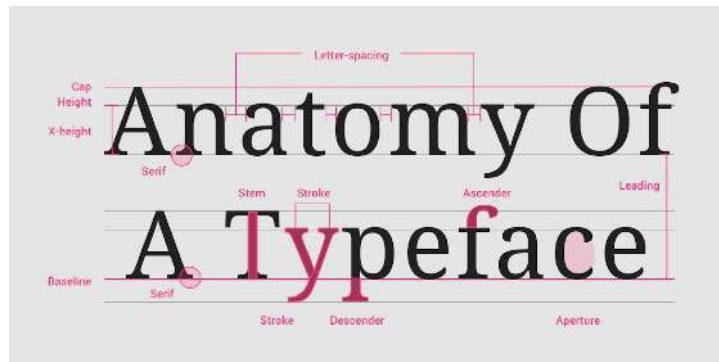
3.3 Tipografija

»Tipografija je umetnost urejanja črk in besedila na način, da je kopija berljiva, jasna in vizualno privlačna za bralca.« Hannah (2023)

Kot oblikovalci znanje tipografije uporabljamo z namenom umetniškega izražanja, obenem pa z namenom, da v svoje delo vključimo berljiv in pregleden tekst, ki se ujema z ostalimi grafičnimi elementi dela. Kot smo omenili pri izbiri barv za vzpostavljanje vizualne hierarhije, enako velja pri tipografiji: izbira večjih in krepkejših črk nam pomaga določiti

pomembnejši tekst, ki ga občinstvo najprej zazna. Poznavanje teorije barv uporabljamo tudi pri tipografiji: če želimo tekst izpostaviti, uporabimo barvo ozadja, ki je v velikem kontrastu s samim tekstom. Izbira ustreznih tipografskih elementov je odvisna tudi od samega izdelka, na katerega dodajamo tekst.

Pri izbiri tipografije smo pozorni na barvni kontrast, vizualno hierarhijo, poravnavo besedila, razmik med črkami, razmik med vrsticami, velikost ter vrsto pisave, ki mora biti berljiva.

Slika 25: Anatomija tipografije

Vir: (<https://m2.material.io/design/typography/understanding-typography.html>)

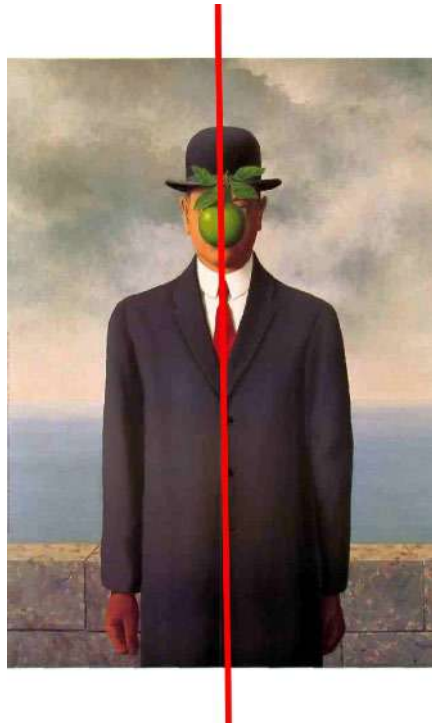
3.4 Kompozicija

»Kompozicija je razporeditev in medsebojni odnos med glavnimi elementi, sestavinami umetniškega dela« SSKJ (2024).

Ta ima pomembno vlogo pri usmerjanju gledalčevega očesa po umetniškem delu. Z ustrezno uporabo te na našem izdelku lažje komuniciramo z občinstvom in vzpostavimo vizualno hierarhijo, ki da nekaterim grafičnim elementom več vrednosti kot drugim. Ključno je, da z uporabo kompozicije najbolj izpostavimo glavno sporočilo in elemente, za katere želimo, da jih gledalci opazijo najprej. Prav tako dobro organizirana vizualna hierarhija preprečuje kaotičnost na formatu ter občinstvu dopušča, da delo lažje razume in si ga tudi zapomni.

Glavne kompozicije, ki jih prepoznamo na mnogih znanih delih, so vertikalne, horizontalne, diagonalne, krožne, razpršene, radialne, mimobežne in centralne. Naloga grafičnega oblikovalca je, da izbere vrsto kompozicije, s katero bo občinstvu glede na kontekst najlažje posredoval ključno sporočilo izdelka. Pri določanju vrste kompozicije najprej določimo ciljno

občinstvo, format dela (tisk, spletna stran, CD, ..) ter čustva in ključne informacije, ki jih želimo z delom izpostavljati.

Slika 26: Vertikalna kompozicija

Vir: (<https://ucilnice.arnes.si/pluginfile.php/2358015/course/section/483105/7.%20r%20vrste%20kompozicij.pdf>)

Slika 27: Diagonalna kompozicija

Vir: (<https://ucilnice.arnes.si/pluginfile.php/2358015/course/section/483105/7.%20r%20vrste%20kompozicij.pdf>)

3.5 Digitalna orodja

Programska oprema je pomembno orodje večine sodobnih grafičnih oblikovalcev. Ta zaradi mnogih orodij in bližnjic, ki so vgrajene v programe, omogoča večjo produktivnost in skrajšan čas dela. Prav tako so programske namenjene različnim digitalnim in tiskovnim formatom ter tako oblikovalcem omogočajo ustvarjanje za različne medijske in umetniške vsebine. Funkcije digitalnih orodij imajo večjo pomembnost v sodobnem digitalnem času, saj omogočajo da vsebine zlahka prilagajamo spletnim stranem, socialnim omrežjem ter ostalim digitalnim medijem.

Preden so na trgu grafičnega oblikovanja prevladovala digitalna orodja, so oblikovalci za svoje delo uporabljali drugačne tehnike, ki so vzele več časa. Pogosto so ročno slikali in risali, kar je zahtevalo ogromno spretnosti in natančnosti.

Priljubljena programska oprema, ki jo dandanes uporabljajo oblikovalci, spada v paket Adobe. »Adobe, uradno znan kot Adobe Systems, je ameriško programsko podjetje, znano po svojih multimedijskih in ustvarjalnih programskih izdelkih. Priljubljeni izdelki vključujejo Photoshop, Acrobat Reader in Creative Cloud« Nuns (2022).

Adobe Photoshop je popularen program, ki omogoča izdelavo, manipulacijo in obdelavo fotografij. Namenjen je predvsem obdelavi fotografij s piksli, kar pomeni da najboljše ureja rastrske slike. Ponuja mnogo preprostih in kompleksnejših orodij in oblikovalcem ponuja ogromno različnih vrst digitalnih čopičev za ustvarjanje digitalnih ilustracij. Ta pogosto služi kot orodje za obdelavo fotografij in raznih spletnih materialov. Med oblikovalci je priljubljen tudi program Adobe Illustrator, ki je za razliko od Photoshopa namenjen vektorski obdelavi fotografij. »Vektorska grafika uporablja matematiko za izris oblik, točk, črt in krivulj. Medtem ko mora rastrska slika uganiti barve manjkajočih slikovnih pik pri povečanju, vektorska slika preprosto uporablja prvotno matematično enačbo, da vsakič oblikuje dosledno obliko.« Duško (2017) To oblikovalcem omogoča, da brez izgube kvalitete tipografijo, logotipe, ilustracije in ostale grafične elemente prilagodijo na različne velikosti in formate. Tudi Adobe Indesign je pomembna programska oprema za oblikovalce, ki se specializirajo v oblikovanju revij, brošur, knjig, elektronskih knjig ter ostalih tiskanih in spletnih izdelkov.

Slika 28: Adobe programi za grafično oblikovanje

Vir: (<https://99designs.com/blog/tips/photoshop-vs-illustrator-vs-indesign/>)

3.6 Vpliv grafičnega oblikovanja na glasbeno identiteto

»Vizualno znamenje je v glasbeni industriji ključnega pomena, saj umetnikom pomaga vzpostaviti edinstveno in prepoznavno identiteto. Tako kot logotip predstavlja podjetje, elementi grafičnega oblikovanja, kot so tipografija, barvne sheme in slike, služijo kot vizualni znaki, ki občinstvo takoj povežejo z določenim umetnikom ali skupino. Na primer, ikonični jezik skupine Rolling Stones je takoj prepoznaven in vzbuja občutek upora rock 'n' rolla. Ti vizualni elementi ustvarjajo kohezivno in nepozabno podobo blagovne znamke, ki glasbenikom pomaga izstopati na natrpanem trgu« (Markus, 2023). To nam da vedeti, da je glasbena identita lahko pomemben del komercialne in umetniške uspešnosti glasbenikov. S pomočjo določenih grafičnih elementov, barvnih palet in tipografij javnosti prodajamo znamko glasbenika, to pa lahko direktno vpliva na prodajo in prepoznavnost njegove glasbe. Med samimi glasbenimi naslovnici se glasbena identiteta vzpostavlja tudi z oblikovanjem spletnih strani, promocijskih materialov, tiska na majicah in ostalih produktih, ki jih glasbenik morda prodaja in potrebuje za svojo znamko. V najboljših primerih vsi oblikovani materiali direktno odražajo sporočilo, identiteto in trenutno obdobje glasbenika. Markus (2023) je prav tako zapisal, da so slike albuma močan medij, ki povezuje glasbo in vizualno umetnost, ter služi kot vizualna reprezentacija umetnikove glasbe in lahko vpliva na uspeh albuma.

4. REALIZACIJA GRAFIČNEGA IZDELKA

4.1 Prvotna različica naslovnice

Album, za katerega oblikujem naslovnico, je bolje definirano EP - Extended Play. To je vrsta krajšega albuma, ki ponavadi vsebuje štiri do šest pesmi. Album je v angleškem jeziku ter nosi naslov Youth in vsebuje štiri pesmi: Your Part, If I Could, The Boys in If I Could. Tri pesmi so bile javno izdane, zadnja in uradni album pa zaradi lastne spremembe umetniškega sloga v glasbi ne. Zadnja pesem bi naj bila izdana v sklopu celotnega albuma. Za vsako pesem in neizdan album je grafična oblikovalka Lucija Ulčakar oblikovala naslovnice, ki vključujejo nekako popačene ilustracije moje podobe. Za album sem želela zgodbo oziroma serijo ilustracij z enakim likom. Slog oblikovalke je, da like, ki jih ilustrira, prikaže rahlo nerealno: velike oči, gladka koža in zanimiva ali popolnoma nevtralna ozadja. Z oblikovalko sva koncepte za ilustracije razvijali skupaj. Redno sem podajala informacije o tem, kako sem si vsako določeno pesem zamislila. Kot grafična oblikovalka je odlično sledila mojim željam, idejam in povratnim informacijam ter jih prav tako s svojim znanjem in idejami realizirala v uspešno ilustrirano glasbeno serijo pesmi. Pri ilustriranju je kot referenco uporabljala fotografije mojega obraza.

Slika 29: Naslovnica pesmi Your Part

Vir: (Lastni vir)

Pri prvi pesmi Your Part (slika 29), ki govori o ljubezenski zgodbi in razhodu, v desnem kotu opazimo lik z nesrečnim izrazom na obrazu, v levem pa naslov pesmi. Ker je tematika pesmi ljubezenska in govori o strtem srcu, je ilustratorka izbrala rdečo barvo.

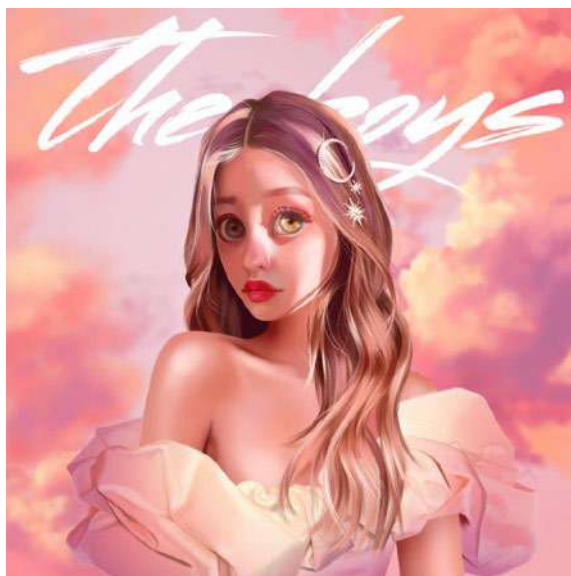

Slika 30: Naslovnica pesmi Hurt Some More

Vir: (Lastni vir)

Pesem Hurt Some More (slika 30) v refrenu govori o solzah, ki naj tečejo. Oblikovalka je zato uprizorila dekle, ki joče in se utaplja v svojih solzah.

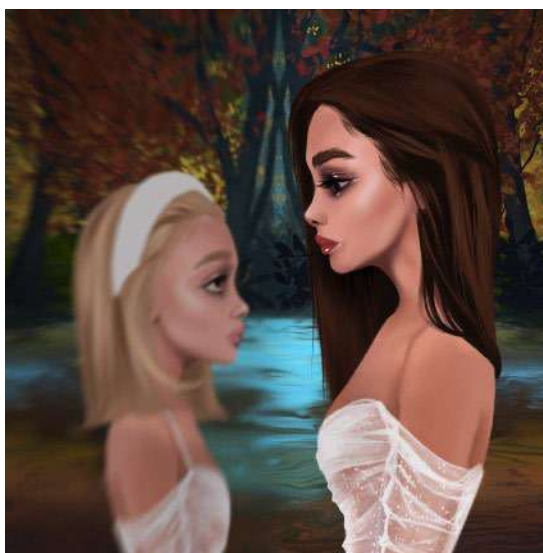
Zadnja izdana pesem The Boys (slika 31) govori o negativnem odnosu deklet, ki se med seboj primerjajo v sodobnem času socialnih omrežij. Ker temelji na izgledu in površinskem prikazovanju popolnosti, je ilustratorka upodobila polepšano obliko dekleta, ki urejena tava v oblakih.

Slika 31: Naslovnica pesmi The Boys

Vir: (Lastni vir)

Za neizdan album Youth (slika 32), ki je dobil v slovenščino prevedeno ime Mladost zaradi mladostniške narave njegovih tem, kot so najstniška ljubezen, primerjanje in žalost v odraščanju, je ilustratorka uprizorila mlajše in starejše dekle, ki kot odsev strmita druga v drugo. Koncept sem določila jaz in je podoben konceptu, ki ga želim na alternativen način v diplomskem delu izpeljati sama. Želela sem, da prikaže mlajšo obliko mene, ki strmi v starejšo.

Slika 32: Naslovnica albuma Youth

Vir: (Lastni vir)

4.2 Realizacija koncepta in ključnega sporočila naslovnice

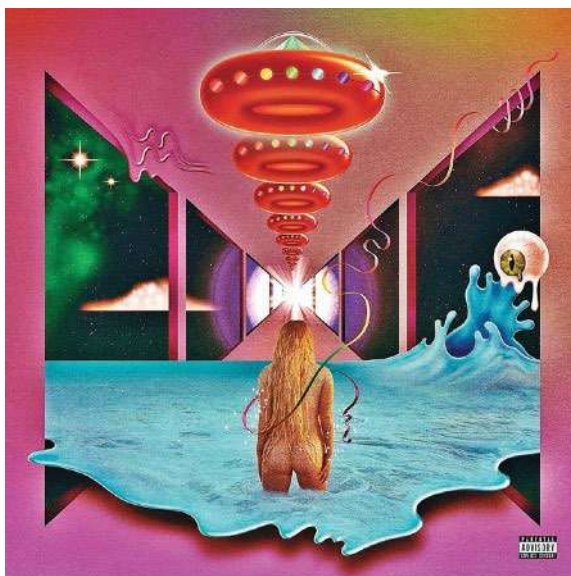
Osnovni koncept, ki sem ga kot navodilo posredovala oblikovalki ob izdelavi prvotne različice naslovnice, ostaja enak. Želim prikazati evolucijo mlajšega dekleta in značilnih problemov odraščanja v tem času v dekle, ki se s temi temami ne identificira več oziroma na nek način to preraste. Glavno sporočilo naslovnice je torej pozitivna osebna rast in spoznavanje samega sebe. To posebej poudarja pesem *Hurt Some More*, ki govori o bolečini in kako lahko s pomočje te kot oseba zrastemo. To bi prikazala s kontrastom zatesnjenih elementov življenja mlajše punce, v nasprotju z osvobodilnimi elementi in življenjem starejše. Z vizualnimi elementi, kot so izraz na obrazu, izgled mlajšega dekleta ter s čem je obkrožena v nasprotju s starejšim, se torej prikaže prehod iz mladosti v odraslost in torej iz obdobja zmedenosti v obdobje notranjega miru in reflektiranja na preteklost. Cilj je, da naslovnico in njen koncept zajamem v popolnoma drugačnem slogu, kot je zajela oblikovalka. V nasprotju s prejšnjo naslovnico, ki je upodabljala le mlajše in starejše dekle, ne da bi s simboliko prikazovala kontrast osebnostnega razvoja v odraščanju, želim z dodajanjem ustreznih simbolov in grafičnih elementov na prenovljeni naslovnici z uporabo simbolov bolj poudariti pomen osebnega razvoja, ki je posledica odraščanja.

4.3 Inspiracije iz področja

Za navdih sem preiskovala ostale naslovnice glasbenikov v pop žanru, ki se ukvarjajo s podobnimi tematikami in so prav tako vizualno zanimive.

Naslovnica albuma glasbenice Keshe z naslovom *Rainbow* (slika 33) prikazuje tematiko albuma: opolnomočenje in spoznavanje samega sebe. Kritizira dolgotrajno pravno bitko, ki je skoraj uničila pevkino kariero, ko je jeseni 2014 svojega producenta in ustanovitelja založbe Dr. Lukea obtožila spolne in čustvene zlorabe, je zapisal Jenkins (2017).

Opazimo glasbenico med vibrantnimi barvami ozadja in nadrealistične elemente. Celotna estetika vzbuja občutek fantazije in domišljije, hkrati pa prikazuje teme upanja in samoodkrivanja. Uporaba žarečih barv nam daje občutek optimizma in praznovanja, kar odraža teme albuma o premagovanju osebnih stisk. Na delu prav tako opazimo, da ima vsak element svojo teksturo oziroma svojo stopnjo dodanega "šuma". Slog oblikovanja je prav tako psihidelične narave.

Slika 33: Naslovnica albuma Rainbow

Vir: (<https://midlandrecords.com.au/kesha-rainbow-2-vinyl-lp-album/>)

Slika 34: Naslovnica albuma Artpop

Vir: (<https://hypebeast.com/2013/10/lady-gaga-reveals-jeff-koons-designed-artpop-album-cover>)

Na Artpop albumu umetnice Lady Gage prav tako prevladujejo žive barve. V središču je sama umetnica, v ozadju opazimo slike umetnikov, ena izmed njih Rojstvo Venere, slikarja Botticelija. Razviden je pop art stil oblikovanja, za katerega so značilne drzne barve, krepke črke živih barv ter drzne grafične podobe.

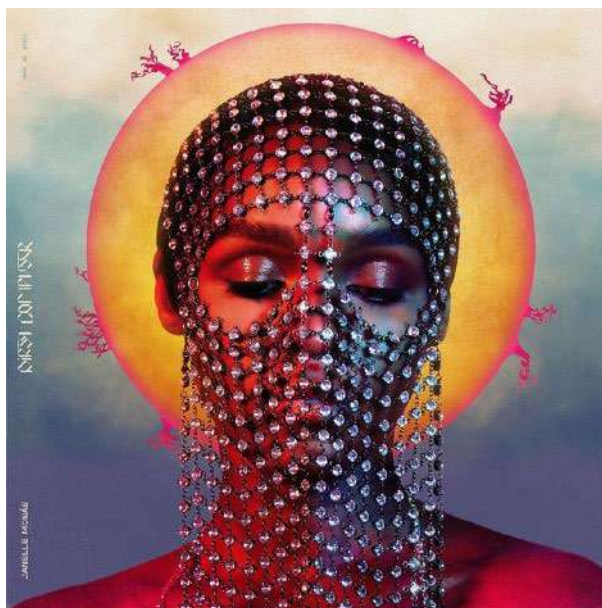

Slika 35: Naslovnica pesmi Montero

Vir: (<https://time.com/5951024/lil-nas-x-montero-video-symbolism-explained/>)

Naslovnica glasbenika Lil Nas X predstavlja drzno in provokativno reinterpetacijo Michelangelove freske Stvarjenje Adama. Tematika albuma je sprejemanje samega sebe in ponosa LGBT+ skupnosti ter načel krščanske vere, ki so jim v nekaterih zgodovinskih primerih nasprotovali. To je na naslovnici predstavljeno tako, da Lil Nas X kot boga in Adama predstavlja samega sebe, je zapisal Chow (2021).

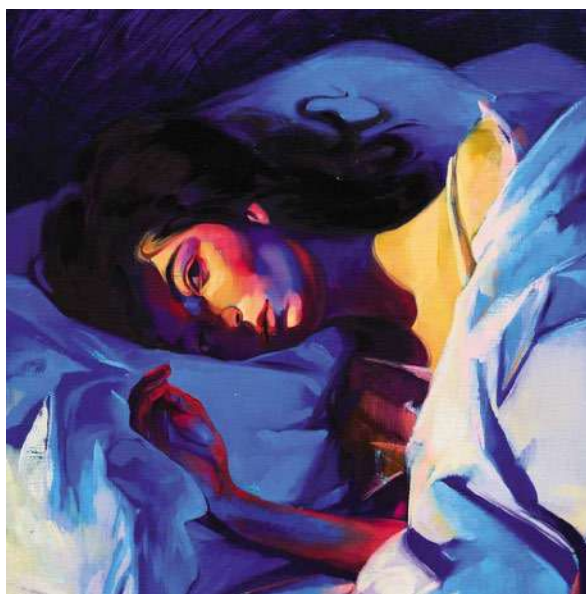
Ob opazovanju naslovnice na fotografiji opazimo nadrealistične elemente. Dve verziji glasbenika tavata v nebesih, obdana z oblaki, ter sta v interakciji druga z drugo. Desni lik je obvezan z rdečo vrvjo, levi pa z belo, ter proti liku z rdečimi lasmi drži lok, katerega puščica je roka bele barve. Naslovnice umetnika se skladajo z njegovo glasbo in videospoti, v katerih večkrat ustvarja interpretacije Svetega pisma in mitologije.

Slika 36: Naslovnica albuma Dirty Computer

Vir: (<https://www.wbur.org/news/2018/05/02/janelle-monae-dirty-computer-review>)

Na naslovnici Dirty Computer glasbenice Janelle Monáe opazimo sanjsko nadrealistično vzdušje. Pri opazovanju se nam lahko zazdi, da je pri oblikovanju naslovnice oblikovalec uporabil fotografski grafični element pevke, ostale fotografske elemente pa z uporabo manipulacije fotografij popačil v namen sanjsko-futuristične in nadrealistične estetike.

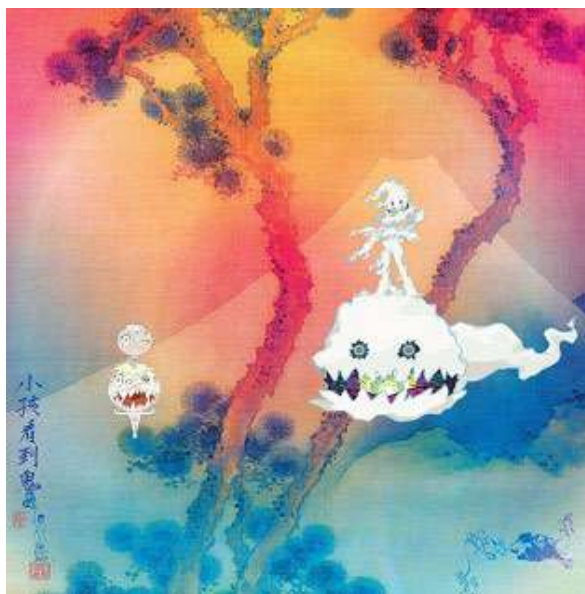

Slika 37: Naslovnica albuma Melodrama

Vir: (<https://www.vogue.com/article/lorde-melodrama-cover-art-sam-mckinniss>)

Slika naslovnice albuma Lorde z naslovom Melodrama je delo 31-letnega slikarja iz Brooklyna, Sama McKinnissa, je zapisala Huggins (2017)

»Iz fotografij, ki jih je posnel, je naredil dve sliki, od katerih je prva prepojena z globokim, skoraj prelivajočim se modrim sijem, s toplo rdečico na pevčevem licu. Pri drugem je zamenjal osvetlitev; barve so bolj blede, slajše« (Talentino, 2017).

Slika 38: Naslovnica albuma Kids See Ghosts

Vir: (<https://hypebeast.com/2018/6/kid-cudi-kanye-west-murakami-kids-see-ghosts-album-art>)

»Kanye West in Kid Cudi sta razkrila podobo albuma, ki jo je oblikoval japonski umetnik Takashi Murakami za njuno prihajajoče sodelovanje Kids See Ghosts. Znan je po tem, da je skoval izraz Superflat – postmoderno umetniško gibanje, na katerega je vplival risankam podoben slog mange in animejev – Murakami spremeni tradicionalni japonski pokrajinski akvarel v psihedelično sceno za umetniško delo albuma« (Hitti, 2018).

Avantarte (2023) je zapisal, da si je priznani japonski umetnik Takashi Murakami na novo zamislil svoje delo Manji-Fuji – skoraj osemnajst let pozneje mu je dal nov pomen. Ozadje oživi z odtenki rožnate in modre barve, ki nakazujejo sončni zahod ali morda sončni vzhod. Ta dvoumnost je namerna in odraža zvočno razpoloženje albuma – kjer se začetki in konci zameglijo.

4.4 Ciljne skupine

Ker se sama tematika albuma ukvarja s čustvi in izkušnjami dekleta v obdobju najstniških let, je smiselno, da so te ciljno občinstvo, saj imajo po vsej verjetnosti tudi podobne življenjske izkušnje in se bodo z albumom in naslovnico najlažje poistovetile ter ju razumele. Prav tako je album zaradi večjega poudarka na besedilih namenjen posameznikom, ki so sposobni introspekcije in prepoznavanja globljih težav, ki jih prikaže najstništvo, ter jih želijo s pomočjo glasbe tudi bolje spoznati. Pri preučevanju ciljne skupine je pomembno preučiti tudi kako skupina konzumira glasbo oziroma kje bodo zagledali naslovnico. Ker je album angleški, je ciljno občinstvo namenjeno zahodno vplivnim angleško govorečim regijam in regijam pod kulturnim vplivom zahodne kulture.

»Generacija Z in milenijci predvsem odkrivajo novo glasbo in izvajalce na družbenih medijih. Naši podatki kažejo, da bodo te generacije bolj verjetno odkrile svojega naslednjega najljubšega izvajalca ali pesem na YouTubeu, TikToku in Instagramu, v tem vrstnem redu« (YPulse, 2023).

Če vzamemo v poštev, da ciljna skupina glasbo odkriva prek digitalnih platform, kot so Youtube, Tiktok in Instagram, skušamo poskrbeti ustrezno izstopanje naslovnice na teh digitalnih omrežjih, kjer se nahajajo naše stranke. To lahko naredimo z uporabo zanimive kombinacije barv, fotografij in tipografije.

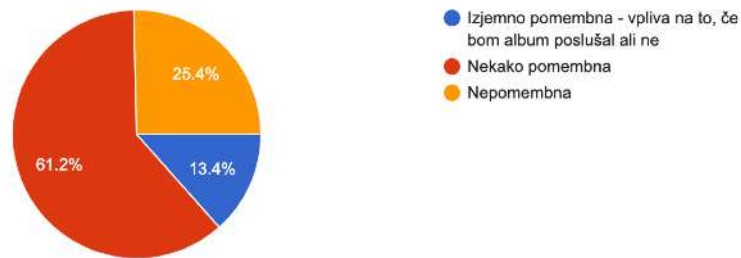
4.5 Raziskava

Oblikovala sem anketo, ki je z različnimi vprašanji zajela različne poglede poslušalcev glasbe na temo naslovnice. Cilj je bil definirati težo subjektivnosti in osebnega okusa pri definiranju uspešne naslovnice ter njihovo splošno dožemanje naslovnice. Prav tako sem raziskovala, koliko vpliva ima na nakup glasbe naslovnica in zaradi katerih lastnosti so si naslovnico zapomnili. Anketiranje sem opravljala s pomočjo socialnih omrežij, kjer sem z angleško različico anketirala tuj trg, s slovensko pa slovenski, a so kljub temu rezultati bili podobni.

Kako pomembna se vam zdi naslovnica albuma, ko se odločate, ali boste poslušali nov glasbeni album?

 Copy

67 responses

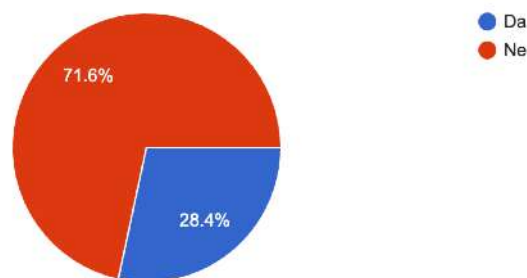
Grafikon 1: Pomembnost naslovnice

Vir: (Lastni vir)

Ste že kdaj kupili album le na podlagi naslovnice?

 Copy

67 responses

Grafikon 2: Nakup glasbe

Vir: (Lastni vir)

Anketirancem sem prav tako podala možnost izbire med mnogimi naslovnici različnih stilov in žanrov. Svoje izbire so ustrezno argumentirali, prevladoval pa je argument barv, ki so jih pritegnile na naslovnica. Nekaterim v oči hitreje pade minimalizem in preprostost, medtem ko drugi radi vidijo simbolizem in zgodbo za naslovnico, kar morda spet nakazuje na subjektivnost in izbiro glede na osebnost in osebne prioritete posameznika.

Kaj po vašem mnenju naredi uspešno naslovnico albuma?

67 responses

Da naslovnica prikazuje osebnost artista
Stil umetnosti in/ali fotografije se sklada z tipografijo
Izbira barv, preprostost
Izbira barv
Vpadljive slike mogoče prevsem da niso zgolj fotografije ampak neko umetnisko delo ki odraza "vibe" tega albuma
Da se sklada s pesmimi na albumu, pripoveduje neko zgodbo, ki jo avtor želi povedati.
Premišljenost/smiselnost
Preprostost, prepoznavnost, drugačnost, povezanost s vsebino albuma
Barve

Tabela 1: Kriteriji občinstva za uspešno naslovnico albuma

Vir: (Lastni vir)

What attracted you in the coverart you chose?

33 responses

The illusion vibe (alse reflects the album)
The patterns as well as the subject.
Colors and depth
Interesting Composition of story/name of the album itself into the cover
Deep blue large ocean and small human in comparison
striking but simple design
Not sure, the other images either look like I'm scrolling through pinterest, or have too much going on. Tame Impala looks pretty cool, nice purple, I dunno.
Vibrant colors. Dogital art. Forest background, pretty looking girl.

Tabela 2: Kriteriji tujega občinstva za uspešno naslovnico albuma

Vir: (Lastni vir)

Večina anketirancev (59.7 %) je mnenja, da bi uspešna naslovnica odražala vsebino albuma, ter da bi ta naj odražala žanr glasbe, ki je na albumu (76.1 %) Prav tako so ocenili, da je njihovo ocenjevanje naslovnice po večini subjektivno, torej da na njihovo mnenje vpliva njihov osebni okus (85.1 %).

Ali menite, da bi naj uspešna naslovnica albuma odražala glasbo na albumu?

 Copy

67 responses

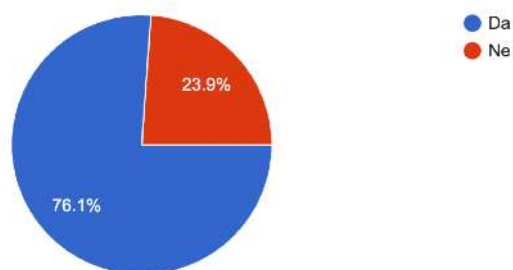
Grafikon 3: Odražanje glasbe na albumu

Vir: (Lastni vir)

Ali menite, da naslovnica albuma odraža stil ali žanr glasbe, ki jo vsebuje?

 Copy

67 responses

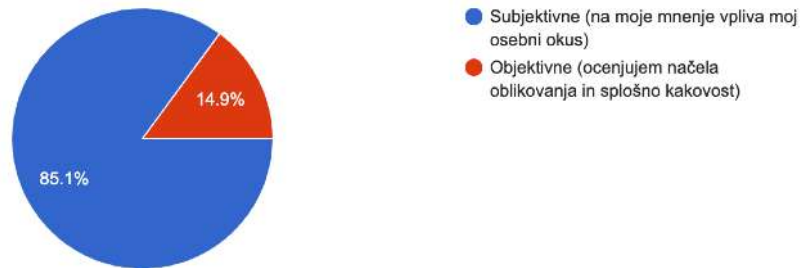
Grafikon 4: Odražanje žanra

Vir: (Lastni vir)

Ali menite, da so vaše preference glede naslovnice albuma bolj subjektivne (na podlagi osebnega okusa) ali objektivne (na podlagi načel oblikovanja in kakovosti)?

67 responses

Grafikon 5: Vpliv subjektivnosti na priljubljenost naslovnice

Vir: (Lastni vir)

Ob raziskavi ugotovimo pomembnost prepletanja vizualnih in glasbenih elementov. Udeleženci priznajo pomembnost naslovnice in njeno ustrezno odražanje glasbe, a so kljub temu zavedanja, da na njihove odločitve definiranja kvalitetne naslovnice vplivajo dejavniki, ki niso zgolj vizualni. Anketiranci svoje izbire in preference pripisujejo k osebnim faktorjem, kar podpre argument, da so glasbene naslovnice po osnovi subjektivne: različne naslovnice privlačijo različne ljudi z različnimi življenjskimi izkušnjami in osebnostmi. Vloga subjektivnosti pri oblikovanju naslovnice pokaže pomembnost naslovnice, ki privlačijo čim širšo publiko in torej čim večji spekter estetskih preferenc. Pomembno je, da kljub želji in cilju po privabljanju širšega občinstva ostane prioriteta ohranjanje avtentičnosti naslovnice.

4.6 Brainstorming in skica

Po raziskovanju različnih inspiracij iz področja sem dobila občutek za stil naslovnice. Brainstorming in skiciranje je potekalo sorazmerno, saj se mi ob risanju največkrat pojavijo ideje. Skicirala sem 3 verzije: prvi dve sta se osredotočali na podoben koncept, ki vključujeta dve verziji enake punce s trnjem, cvetočimi listi in odsev vode. Za tretjo različico sem dobila drugačno idejo, ki sem jo opredelila kot najbolj ustrezno glede na inspiracije. Skico sem si zamislila v vesolju in v njo sem želela vključiti planete in nadrealistično velikost subjektov. Ker sem želela nadrealistično vektorsko oblikovano naslovnico, sem se najprej lotila

pregledovanja pomena raznih simbolov planetov in barv, ki sem jih želela vključiti v ravno to. Brainstorming in skiciranje je potekalo sorazmerno, saj se mi ob risanju največkrat pojavijo ideje.

Slika 39: Skica 1

Vir: (Lastni vir)

Slika 40: Skica 2

Vir: (Lastni vir)

Slika 41: Brainstorming skice 3

Vir: (Lastni vir)

Slika 41: Skica 3

Vir: (Lastni vir)

4.7 Izbira grafičnih elementov

Z ustrezno izbiro grafičnih elementov lahko občinstvu uspešno posredujemo sporočilo naslovnice in sporočila albuma. Ker album govori o procesu odraščanja ter o prehodu iz obdobja zmedenosti, zatesnjenosti in naivnosti v obdobje modrosti in samozavedanja, lahko poiščemo ustrezne simbole, ki to predstavljajo. Mladost lahko prikažemo s simboli, kot so vzhajajoče sonce, metulji in zvezde, modrost pa z uporabo podob kač, vode in modrih barv. (Jenkins, 2022) Prav tako lahko zatesnjenost prikažemo z verigami ali trnjem, modrost pa s simboli knjig, ključev ali dreves. Pri oblikovanju naslovnice sem si že pri iskanju navdihov želela, da je ta estetsko precej barvita. Pomen sem želela komunicirati z uporabo barv, planetov ter velikosti subjektov.

Skicirala sem povečano starejšo različico dekleta, ki iz ospredja Lune, ki predstavlja znanje in osvetlitev, (Spiritual Meanings Staff, 2024) gleda navzdol v mlajšo različico, ki je precej manjša in iz ospredja Marsa strmi k starejši. »Mars je sunkovito gibanje, ki vključuje navdihnjeno ambicijo. Astrološko gledano Mars razkriva, kaj nas vžge – kaj nas razgreje in moti (dobesedno) – predstavlja način, kako najdemo motivacijo, ukrepamo in naredimo stvari. (Kelly, 2023)«.

4.8 Tehnične zahteve

Pri oblikovanju naslovnice za digitalne platforme ali tiskane izdelke moramo biti pozorni na več tehničnih zahtev, saj le to zagotovi optimalno predstavitev na različnih medijih. Pozorni moramo biti na varno območje. »Varno območje je območje umetniškega dela, kjer se nahajajo vsa pomembna besedila in slike. Vsi elementi zunaj 'varnega' območja so v nevarnosti, da se bodo zarezali, ko bodo natisnjeni predmeti obrezani zaradi možnih odstopanj v položaju obrezovanja« (Williamson, 2013). Razumevanje varnega območja je pomembno, saj lahko le tako zagotovimo, da bodo pomembni elementi, kot so fotografije, ilustracije, ime glasbenika in ostala tipografija, vidni in berljivi v izdelku. S strateškim postavljanjem grafičnih elementov kot oblikovalci zagotovimo, da so vsi elementi vidni na različnih medijskih formatih. Razumevanje razlike in funkcije barvnih prostorov RGB in CMYK je pomembno za ustrezno prikazovanje barv na različnih medijih. RGB je krajšava za red, green, blue oziroma rdeča, zelena, modra, je zapisal Kumar (2008). Printink (2015) je zapisal, da

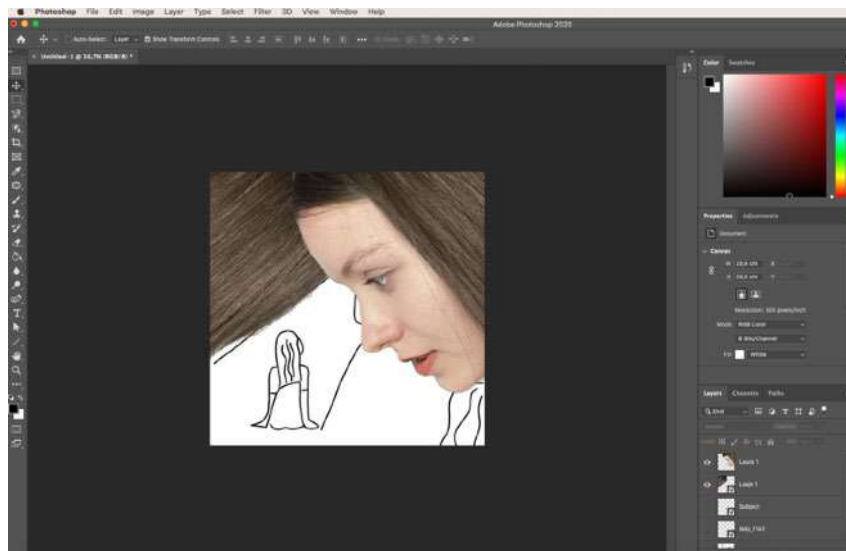
prve tri besede CMYK pomenijo barve cyan (modra), magenta (škrlatna) in yellow (rumena). Zadnja črka sicer predstavlja črno barvo, vendar K pomeni key (ključ), ker se črna barva uporablja kot ključ, pod katerim se določajo druge barve. Merritt (2021) je zapisal, da je barvni model RGB ustrezen za prikazovanje fotografij na zaslonih, med tem ko se CMYK uporablja za tiskanje. Merrittovo razlikovanje RGB in CMYK potrjuje pomembnost ustrezne izbire barvnega modela glede na medij. Naloga oblikovalcev je, da glede na ta medij ustrezno prilagodijo barvne nastavitve, da dosežejo optimalne rezultate.

Ko govorimo o prilagajanju naslovnice glede na format, je pomembno, da smo pozorni tudi na različne formate datotek. »Najboljši format slikovne datoteke bo odvisen od vaših potreb po slikah in predvidenega medija. Spletne slike morajo izpolnjevati posebne dimenzije in zahteve ter se dobro prikazati v napravah in monitorjih. Najboljši formati spletnih slik vključujejo JPEG (ali JPG), GIF in PNG. Najboljši formati slik za tiskanje vključujejo JPEG (ali JPG), PDF in TIFF. Na podlagi vaše ločljivosti slike in velikosti datoteke boste želeli izbrati obliko, ki ohranja videz in kakovost vaše slike pri tiskanju« (Adobe, 2024). Z razumevanjem zahtev in omejitev tiskanih in digitalnih medijev lahko kot oblikovalci izberemo ustrezni format datoteke in tako zagotovimo ohranjen vizualni učinek naslovnice.

V kontekstu naslovnice albuma sta razmerja stranic in ustrezna velikost prav tako temeljna dejavnika za zagotavljanje optimalnega prikaza na različnih formatih. Ohranjanje ustreznega razmerja stranic nam zagotovi, da se bo ta prilagodila na različne formate brez potrebe po obrezovanju ali popačevanju. Tudi razumevanje zahtevane velikosti naslovnice je bistveno, da dosežemo optimalno kakovost slike. Različne digitalne platforme in fizični formati imajo različne zahteve glede velikosti naslovnice, ki se jih moramo kot oblikovalci držati. S tem zagotovimo, da je naše delo jasno prikazano. Digitalni proizvajalec glasbe Distrokid zahteva najmanjšo velikost za sliko albuma 1000 x 1000 slikovnih pik. (Distrokid, 2024)

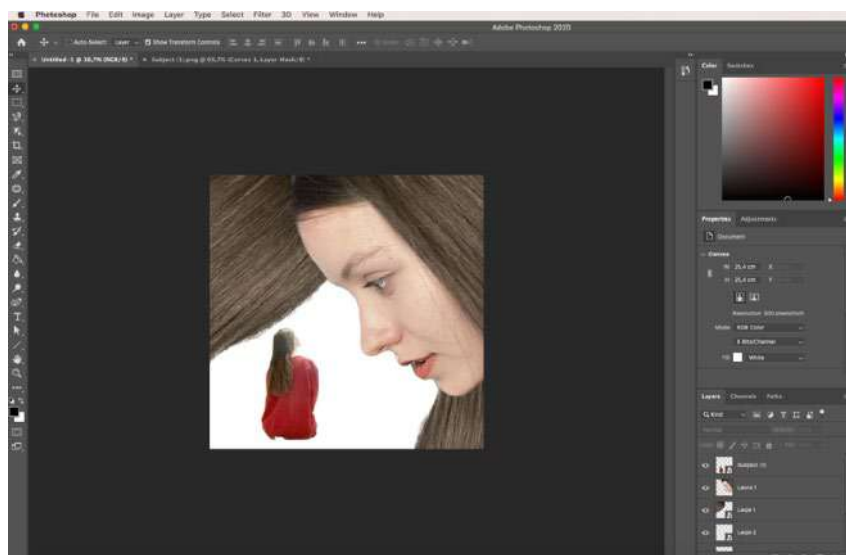
4.9 Proces izdelave v Adobe Photoshop in Adobe Illustrator

Glede na skico 3 sem oblikovanje začela v programu Adobe Photoshop, kamor sem zaradi lažje orientacije pri načrtovanju kompozicije in izbire ter oblikovanje elementov vključila lastne fotografije in fotografije iz spleta, jih obrezala ter jih postavila v načrtovano pozicijo.

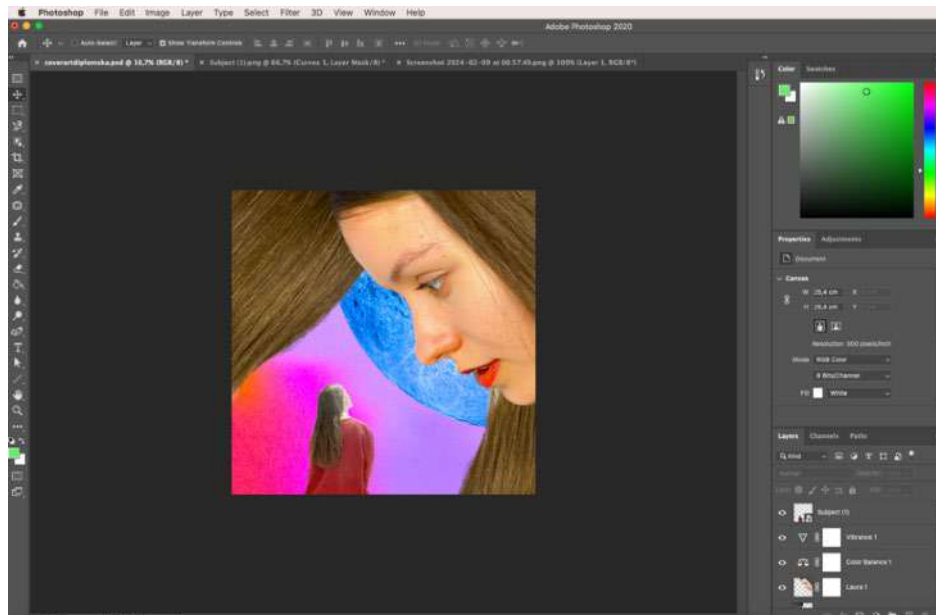
Slika 42: Prvi korak v Photoshopu

Vir: (Lastni vir)

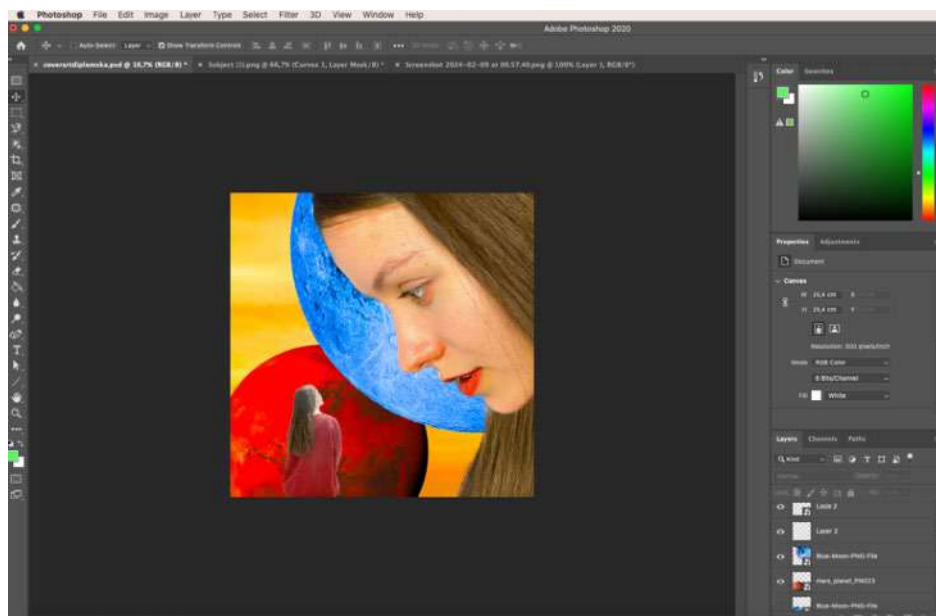
Slika 43: Drugi korak v Photoshopu

Vir: (Lastni vir)

Slika 44: Tretji korak v Photoshopu

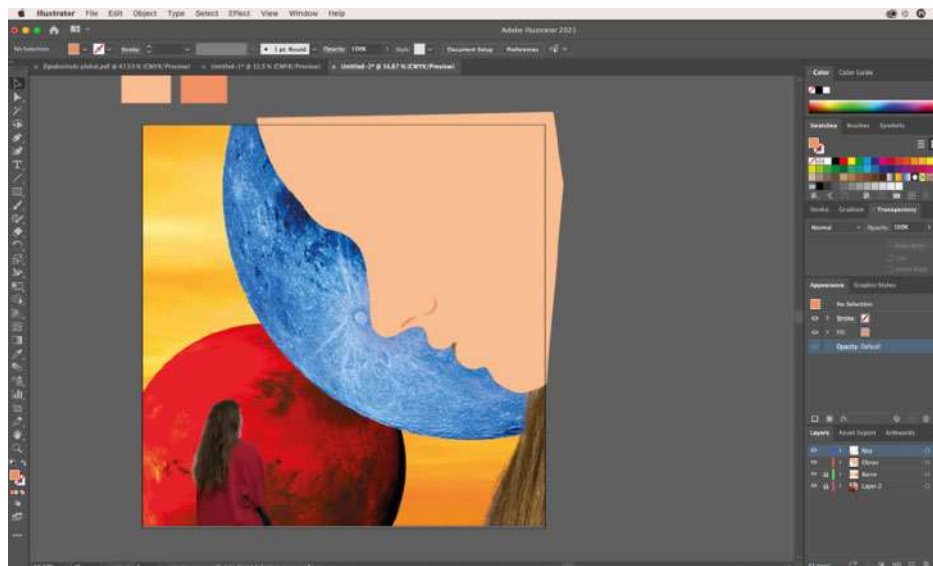
Vir: (Lastni vir)

Slika 45: Zadnji korak v Photoshopu

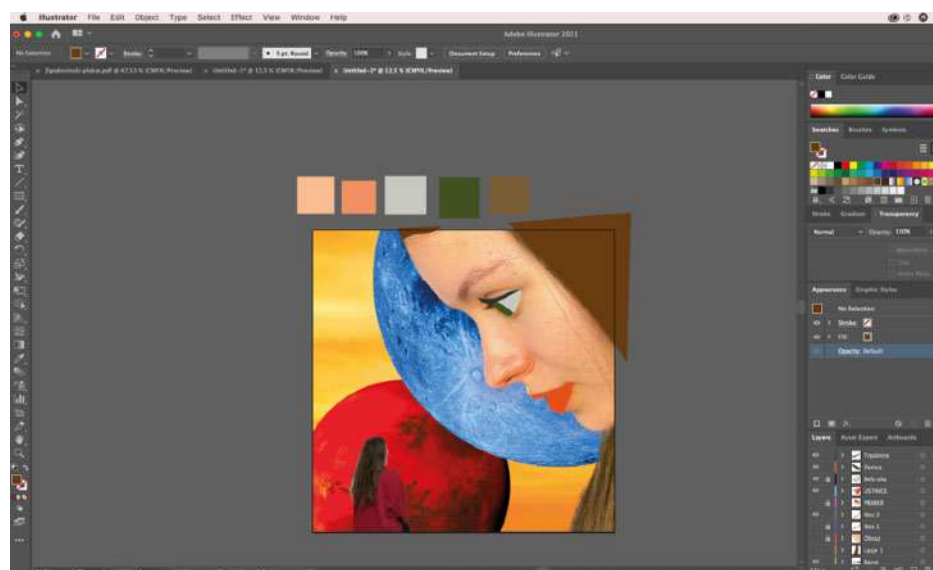
Vir: (Lastni vir)

V Adobe Illustratorju sem se nato lotila vektorskega oblikovanja vseh referenčnih fotografij, ki sem jih posnela glede na skico.

Slika 46: Prvi korak v Adobe Illustratorju

Vir: (Lastni vir)

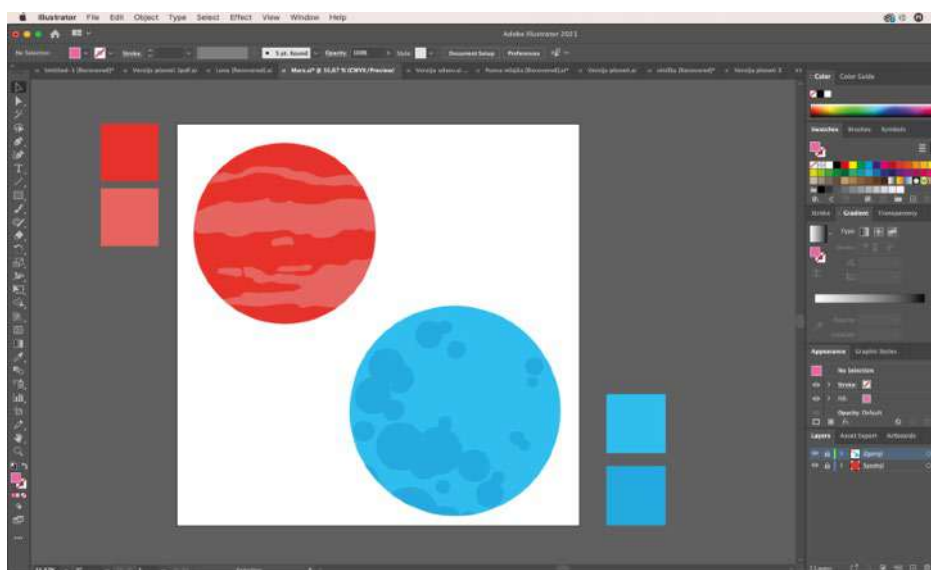
Slika 47: Drugi korak v Adobe Illustratorju

Vir: (Lastni vir)

Slika 48: Tretji korak v Adobe Illustratorju

Vir: (Lastni vir)

Slika 49: Četrty korak v Adobe Illustratorju

Vir: (Lastni vir)

Slika 50: Zadnji korak v Adobe Illustratorju

Vir: (Lastni vir)

5. IZDELEK

5.1 Prva verzija izdelka

Slika 51: Prva verzija izdelka

Vir: (Lastni vir)

5.2 Povratne informacije in zadnji popravki

Pri povratnih informacijah občinstva so se iz nekaterih smeri pojavljali negativni komentarji, da na ilustraciji oziroma obrazu ni dovolj detajlov, medtem ko so nekateri to komentirali kot preprostost, kot prednost. Ustvarila sem alternativno verzijo z več detajli in senčenjem obraza (slika 52). Ilustracijo sem zasenčila s pomočjo originalne fotografije, ki sem jo uporabila kot vodilo za vektorsko grafiko, nato jo pa po dodatnih povratnih informacijah še potemnila (slika 53).

Slika 52: Končna verzija izdelka

Vir: (Lastni vir)

5.3 Končni izdelek

Naslovnico sem uporabila pri opremi CD zgoščenke. Ustvarila sem 2-listno knjižico, podlago in ozadje za klasični plastični CD ovitek. Pri tem sem upoštevala ustrezne mere in preučila sestavo osebnih zgoščenk ter njihovih vsebin.

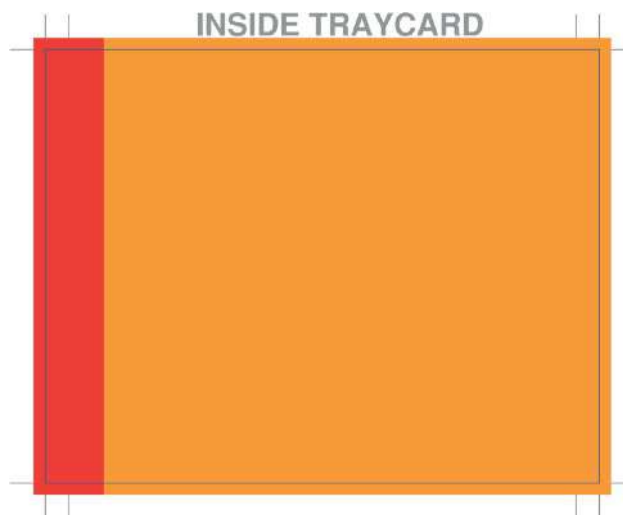
Slika 53: Prva in zadnja stran CD knjižice

Vir: (Lastni vir)

Slika 54: Druga in tretja stran CD knjižice

Vir: (Lastni vir)

Slika 55: Notranja stran CD zgoščanke

Vir: (Lastni vir)

Slika 56: Zunanja stran CD zgoščenke

Vir: (Lastni vir)

6. SKLEP

H4 - Ustrezna združitev dveh vrst umetnosti, kot sta glasba in grafično oblikovanje, lahko privede do pozitivnega vpliva na občinstvo ter celo zaznamuje nekatera obdobja v njihovem življenju. Glasba v poslušalcih vzbudi mnoga čustva ter jim v nekaterih primerih pomaga preboleti določene življenske situacije. Naslovnica igra pomembno vlogo pri poudarjanju sporočila glasbe in kasneje tudi pri zajemanju nostalgije: nekatere naslovnice poslušalcem lahko služijo kot simbol za njihovo počutje ali obdobje v življenju. Ti ob zbiranju zgoščenk in kaset naslovnice vinilk obesijo na svoje stene, saj za njih ta predstavlja simbol glasbene in čustvene izkušnje ob poslušanju. Kombinacija glasbenih in vizualnih elementov spodbudi sprostitvev in dvigne razpoloženje. Kreativno izražanje, kjer smo mi v vlogah umetnikov, oblikovalcev in glasbenikov prav tako pozitivno vpliva na naše počutje. Samoizražanje in širjenje čustev skozi umetnost nam lahko pomaga pri lažjem procesiranju ravno teh, nam da občutek pripadnosti in namena v življenju ter poveča možnost, da čustev in negativnih izkušenj ne "potlačimo" v podzavest, ampak jih izrazimo skozi umetnost. Kombiniranje različnih vrst umetnosti ima tako pozitiven vpliv na počutje občinstva, pa tudi na umetnika. Medtem ko lahko umetnost občinstvu prinese sprostitvev in izboljša razpoloženje, lahko umetniku z deljenjem dela doprinese tudi povezanost z občinstvom, kar še dodatno doprinese k pozitivnem razpoloženju.

H1 - Čeprav ankete pokažejo, da naslovnice nimajo popolnega vpliva na nakup same glasbe, se je pomembno zavedati, da kvalitetno izdelane naslovnice nosijo ostale pomembne vloge pri predstavljanju umetniškega dela. Čeprav potrošniki naslovnice albuma ne definirajo kot razlog za nakup albuma, lahko vizualno privlačno delo v njih vseeno vzbudi radovednost ter izboljša poslušalsko izkušnjo. Čeprav naslovnice albumov morda na nakup ne vplivajo neposredno, njihove pomembnosti ne smemo podcenjevati. Te nosijo veliko vlogo pri dojetanju glasbe in izboljšanju poslušalske izkušnje. Vlaganje v kvalitetne naslovnice je pomembno za glasbenike in umetnike.

H2 - Izgled naslovnice v občinstvu vzbudi določena pričakovanja, preden ti glasbo sploh slišijo, saj služijo kot vizualne predstavitve glasbe in zgodbe albuma. Poslušalcem posredujejo vizualna sporočila v kontekstu sporočila glasbe, ki lahko oblikujejo pričakovanja in odzive. Ustrezna naslovnica v poslušalca vzbudi več čustev, ena najpomembnejših je radovednost. V nekaterih primerih lahko v občinstvu vzbudi občutke nostalgije, tudi ko se čez leta spomnijo na starejši album. Pomembno je vzeti v poštev, da se lahko učinek in pomembnost vizualnih elementov od poslušalca do poslušalca precej razlikujeta. Sami vizualni elementi bodo na nekatere imeli večji vpliv kot na ostale, prav tako pa bodo nekateri položili večino teže le na glasbo, besedilo albuma ali le ostali zvesti glasbeniku, ki je album izdal. Čeprav lahko privlačna naslovnica obogati poslušalsko izkušnjo, je bistveno vedeti, da so odzivi občinstva zaradi njihovih različnih osebnosti, prioritet in življenjskih izkušenj lahko različni, kar pomeni da je ob oblikovanju naslovnice pomembno, da ostanemo zvesti ciljnemu občinstvu.

H3 - Strateška uporaba psihologije barv ima v občinstvu potencial vzbuditi širok razpon čustev. Barve so običajno povezane z določenimi razpoloženji in občutki, njihova kombinacija pa lahko na delu vzpostavi ustrezen kontrast in pripoveduje zgodbo. S strateškim izbiranjem barv, ki so povezane s čustvom, ki ga želimo vzbuditi na določenem elementu, lahko kot oblikovalci vplivamo na čustva poslušalcev pred, med in po poslušanju. Kontrast in kombinacija barv prav tako vplivata na objektivno privlačnost, saj drzne barve oko pritegnejo hitreje. Tudi pri strateški uporabi psihologije se je pomembno zavedati, da se lahko interpretacija izbire barv od posameznika do posameznika razlikuje, saj prevladujejo osebne preference. Prav tako je izbira barv le del celote oblikovanja, kjer se kot oblikovalci ukvarjamo še s simboli, tipografijo in ostalimi grafičnimi elementi. Le če ustrezno razumemo razpoloženje, kontekst in sporočilo albuma, lahko psihologijo barv uporabimo za izboljšanje poslušalčeve izkušnje in ustvarimo albumu barvno ustrezno naslovnico.

7. VIRI IN LITERATURA

Adobe. (2024). A guide to image file formats and image file types. Pridobljeno iz: <https://www.adobe.com/acrobat/hub/guide-to-image-file-formats.html>

Ask About Ireland (2024). Pridobljeno s: <https://www.askaboutireland.ie/learning-zone/secondary-students/art/art-elements-and-design-p/>

Avant Arte. (2023). The story behind the KIDS SEE GHOSTS album cover. Pridobljeno iz: <https://avantarte.com/insights/articles/the-story-behind-the-kids-see-ghosts-album-cover>

Butina, M. (2000). Mala likovna teorija. Ljubljana: Debora.

Chow, A. (2021). Historians Decode the Religious Symbolism and Queer Iconography of Lil Nas X's 'Montero' Video. Pridobljeno iz Time: <https://time.com/5951024/lil-nas-x-montero-video-symbolism-explained/>

Dikanifuwa, S. (2023). Pridobljeno s: <https://bellwetherdigest.co.za/the-evolution-of-album-art/>

Distrokid. (2024). What Are the Requirements for Album Art?. Pridobljeno iz: <https://support.distrokid.com/hc/en-us/articles/360013534334-What-Are-the-Requirements-for-Album-Art>

Duško. (2017). Vektorska grafika ali rastrska? Prednosti in slabosti. Pridobljeno s K-Print: <https://www.k-print.si/razlika-med-vektorsko-in-rastrsko-grafiko/>

Hannah, J. (2023). What Is Typography, and Why Is It Important? A Beginner's Guide. Pridobljeno s Career Foundry: <https://careerfoundry.com/en/blog/ui-design/beginners-guide-to-typography/>

Hill, J. (2022). A Brief History Of Music Formats. Pridobljeno iz Unified Manufacturing: <https://www.unifiedmanufacturing.com/blog/a-brief-history-of-music-formats/>

Hitti, N. (2018). Kanye West unveils Takashi Murakami-designed album art for Kids See Ghosts. Pridobljeno iz Deezen: <https://www.deezen.com/2018/06/06/kanye-west-takashi-murakami-kids-see-ghosts/>

- Huggins, K. (2017). The Artist Behind Lorde's Album Cover Wanted To Capture Youth in All Its Glory. Pridobljeno iz Vogue: <https://www.vogue.com/article/lorde-melodrama-cover-art-sam-mckinniss>
- Interaction Design Foundation (2016). What is Graphic Design? Pridobljeno s: <https://www.interaction-design.org/literature/topics/graphic-design>
- Jenkins, C. (2017). Against All Odds, Kesha's Rainbow Finally Exists, But How Are the Songs? Pridobljeno iz Vultures: <https://www.vulture.com/2017/08/review-keshas-album-rainbow.html>
- Jenkins, P. (2022). Symbols for Wisdom. Pridobljeno iz Brilliantio: <https://brilliantio.com/symbols-for-wisdom/>
- Jones, J. (2014). The Groundbreaking Art of Alex Steinweiss, Father of Record Cover Design. Pridobljeno iz Open Culture: <https://www.openculture.com/2014/10/art-of-alex-steinweiss-father-of-record-cover-design.html>
- Joseph, J. (2021). The History and Art of the Album Cover [Video]. Pridobljeno s: <https://www.youtube.com/watch?v=6BAGSCnurws>
- Kostek, B. (2019). Relationship between album cover design and music genres. Pridobljeno s Research Gate: https://www.researchgate.net/publication/338074523_Relationship_between_album_cover_design_and_music_genres
- Kumar, M. (2008). Tehnologija grafičnih procesov. (str. 84) Ljubljana: Evropski Socialni Sklad.
- Margolin, V. (2014). American Jazz Album Covers in the 1950s and 1960s. (str. 206-209) Chicago: University of Illinois.
- Markus. (2023). Exploring The Role Of Graphic Design In The Music Industry. Pridobljeno iz Markus Studio: <https://markustudio.com/2023/10/27/exploring-the-role-of-graphic-design-in-the-music-industry/>
- Melanson, G. (2024). What is a Cassette Tape? Pridobljeno iz Easy Tech Junkie: https://www.easytechjunkie.com/what-is-a-cassette-tape.htm?utm_content=cmp-true

- Merritt, I. (2021) RGB vs CMYK: What is the Difference? Pridobljeno iz: <https://www.rushorderteeshirts.com/blog/rgb-vs-cmyk/>
- Nuns, J. (2022). What is Adobe? Pridobljeno s Tech Monitor: <https://techmonitor.ai/what-is/what-is-adobe-4956838>
- Printink. (2015). Kaj je CMYK? Pridobljeno iz Printink: https://www.printink.si/kaj-je-cmyk?gad_source=1&gclid=Cj0KCQjwncWvBhD_ARIsAEb2HW8KrAYBWmj2H115VX_NufPL8qMwK3OgJIgtM6EF3348GRk7iv_YRW8aAlxGEALw_wcB
- Slovar slovenskega knjižnega jezika: Fran. (2024). Pridobljeno s: <https://fran.si/130/sskj-slovar-slovenskega-knjižnega-jezika/3554228/kompozicija?page=2&Query=sestaviti&View=2&AllNoHeadword=sestaviti#>
- Smith, M. (2018). Rage Against The Machine. Pridobljeno iz Medium: <https://medium.com/@mikeoutro/rage-against-the-machine-27f281b9750f>
- Spiritual Meanings Staff. (2024). 12 Spiritual Meanings of Moon (Symbolism). Pridobljeno iz: <https://www.spiritualmeanings.org/moon-spiritual-meanings/>
- Srednja poklicna in strokovna šola Bežigrad Ljubljana (2013). Oblikovanje. Pridobljeno s: <https://oblikovanjespsb.wordpress.com/>
- Talentino, J. (2017). The Artist Sam McKinniss on Capturing Lorde in the Twilight. Pridobljeno iz The New Yorker: <https://www.newyorker.com/culture/persons-of-interest/the-artist-sam-mckinniss-on-capturing-lorde-in-the-twilight>
- Tremain, F. (2019). Representation & Interpretation: To Pimp A Butterfly's Cover Art. Pridobljeno iz Frank Tremain: <https://ftremain.home.blog/2019/03/25/representation-in-interpretation/#:~:text=The%20TPAB%20cover%20art%20encapsulated,American%20man%20in%20modern%20America>
- Vinyl Bro. (2010). What Is A Vinyl Record? Pridobljeno iz Vinyl Bro: <https://vinylbro.com/what-is-a-vinyl-record/>
- Williamson, E. (2013). Understanding the Safe Area. Pridobljeno iz: <https://www.facemediagroup.co.uk/resources/supplying-your-artwork/understanding-the-safe-area>

YPulse. (2023). Young Men and Women are Discovering New Music Differently. Pridobljeno iz: <https://www.ypulse.com/article/2023/08/28/young-men-and-women-are-discovering-new-music-differently/>

Zorič, G. (2023). Klasična glasba. Pridobljeno s: Kulturno medijski center Slovenije: <https://homocumolat.com/2023/02/13/klasicna-glasba/>